

Félig sincs tele a pohár – lehetőségek a magyar agrárgazdaságban

Agrár Szakmai Nap

Előadó:

Fórián Zoltán, vezető agrárszakértő

Takarék Agrár Központ

Pannon Takarékbank, 2015. november 11.

Versenyképes élelmiszeripar nélkül nincs versenyképes mezőgazdaság

-
1. Takarék Agrár Központ
 2. A mezőgazdaság teljesítménye
 3. Az élelmiszeripar teljesítménye
 4. Támogatások
 5. I. pillér
 6. II. pillér
 7. Kilátások

1. Takarék Agrár Központ

Takarék Agrár Központ

- A Takarékbank és a takarékszövetkezeti integráció elkötelezettsége erősödik a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban.
 - Adottságaink, beágyazottságunk alapján számunkra e piacok kiemelt stratégiai területek.
 - Stratégiai célunk középtávon az egyik vezető piaci szereplővé válni az agrárfinanszírozásban.
- Az első lépések már megtörténtek (Takarék Gazda Számlacsomag; Takarékbank Gazda Hitel – Gazda Kártya Plusz; területalapú támogatás-előfinanszírozás termékek);
 - Aláírással került a stratégiai megállapodás NAK-val (nagyobb finanszírozási összegek, speciális kedvezmények NAK tagoknak) és a MÁSZ-szal;
 - Az év további részében további termékek.
- A Takarékbank Agrár Központ nem csak a takarékszövetkezeti integráció felkészültségét hivatott javítani, hanem az ügyfelek számára is tanácsokkal szolgál.

2. A mezőgazdaság teljesítménye

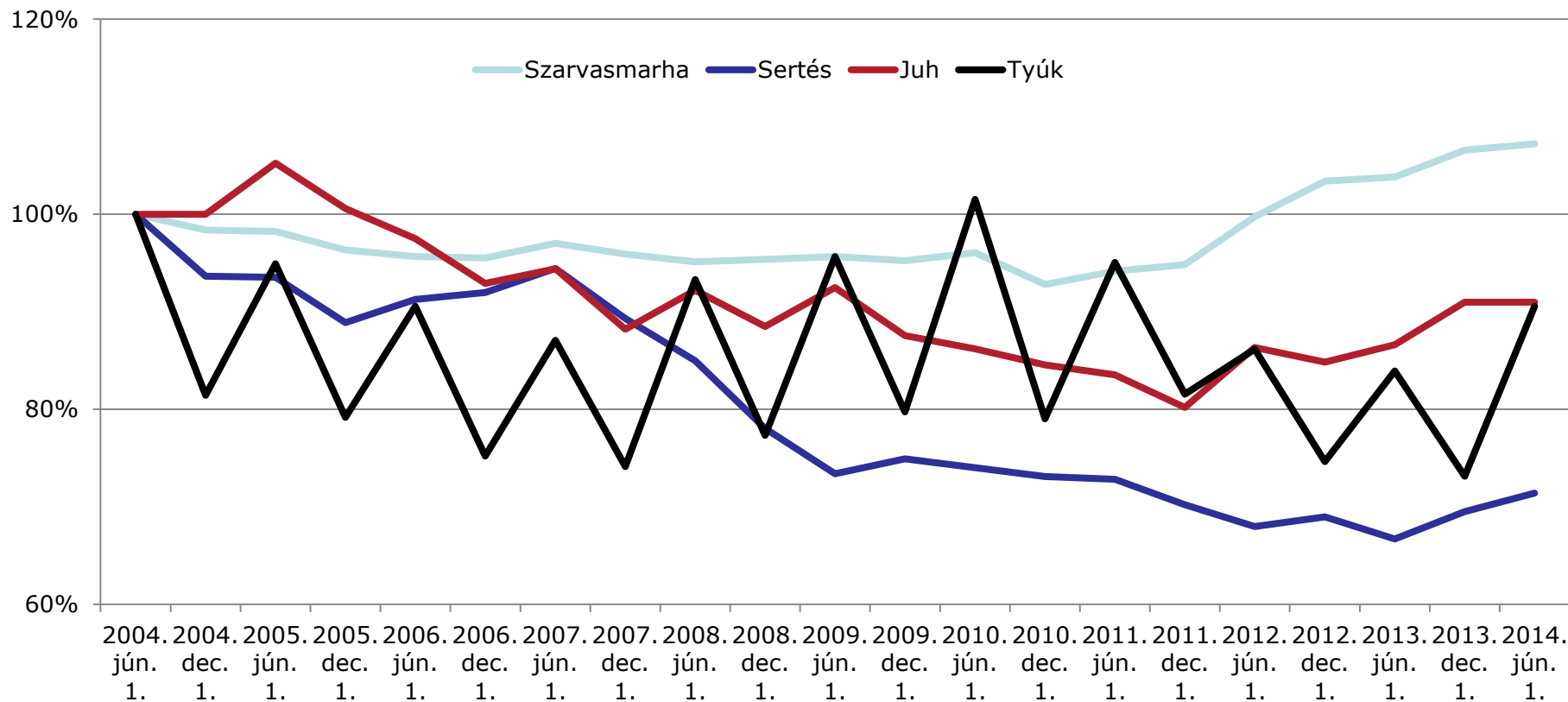
Alapvető információk a magyar mezőgazdaságról

- Magyarország jelenleg mintegy 120%-os önellátásra képes alapvető élelmiszerekből. Ez a szint **150%-ra** növelhető;
- Az ország területének kimagaslóan magas aránya termőterület;
- A talajállapot kedvező, de a degradációs folyamatok jelen vannak;
- A felszín alatti vízkészlet kiemelkedő; Az öntözött területek aránya **1,4%**;
- Évről-évre nő a műtrágya felhasználás;
- A növénytermelés és állattenyésztés aránya a termelési értékben **65:35%**;
- Az 1200 hektárnál nagyobb gazdaságok aránya a földhasználatban 20, a termelési értékben 30, az állatállományban 40, a foglalkoztatásban 50%;
- 2014: az agrár-külkereskedelem **aktívuma 3,14 milliárd euró**, az összes aktívum fele;
- A mezőgazdaságban dolgozók **átlagéletkora egyre magasabb**. Napjainkban a középkorú és idős korosztályhoz tartozik a mezőgazdasági foglalkoztatottak 62%-a;
- A szakképzettség terén tapasztalható fejlődés, de a kép még kedvezőtlen. A KSH 2013. évi felmérése szerint az egyéni gazdaságokban a mezőgazdasági végzettségűek aránya **17 százalék**;
- Az élelmiszergazdaságra alkalmazható különböző becslési módszerek alapján elvégzett számításaik szerint az élelmiszergazdaságban az ágazat GDP-jéhez mérten mintegy **28,3-49,9** százalékos volt a rejtett gazdaság aránya 2012-ben.

Jó év volt a mezőgazdaságban

- Csúcstermés: kukorica (9,3-9,4 mt), napraforgó (1,6 mt), repce (660 et), alma, meggy;
- Állatállomány —————→
- 4 éve bővülő kibocsátás: 2014 2400 milliárd Ft (2013-ban 2313 milliárd Ft)
- 2010 és 2014 között a mezőgazdaság kibocsátása folyó áron 42 %-kal nőtt.
- A beruházások élénkülnek, míg 2010-ben a mezőgazdasági beruházások értéke
- 208,8 Mrd Ft volt, 2013-ban 258,6 Mrd Ft (folyó áron 23,8%-os, volumenben 14,5%-os
- növekedés), addig 2014 I-III. 232,3 Mrd Ft-ot tett ki (volumenben +14,1%).
- A mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma 2014 I-III. negyedévében 193,4 ezer fő volt (2010 óta +12,5%).
- Ár le + termés fel = pozitív egyenleg
- 2015: őszi vetésűekből +40 eha; növekvő feldolgozás – bővülő export;

Az állatállomány változása 2004-2015 (2004=100%)

2015.06.1.:Tovább nőtt a szarvasmarha-állomány 2010. december óta. A sertések és a juhok száma az elmúlt hat hónapban lényegében nem változott. A tyúkállomány a szezonitásnak megfelelően növekedett az előző év decemberéhez képest.

Forrás: KSH

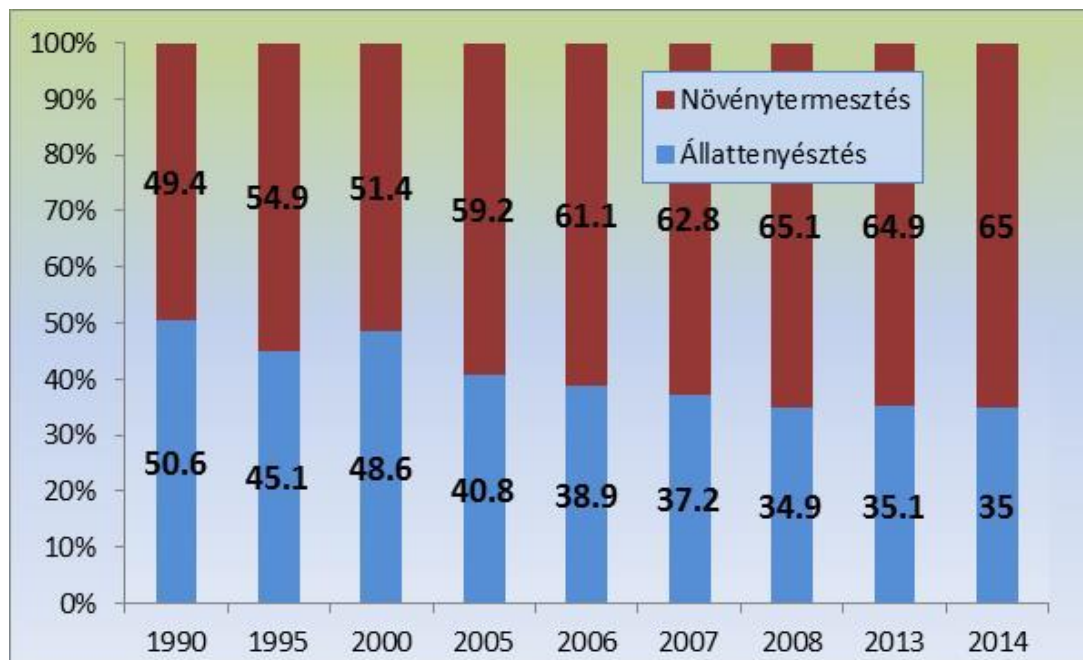
Az élelmiszer-gazdaság helye a nemzetgazdaságban

	A mezőgazdaság aránya			Az élelmiszeripar aránya		
	foglalkoztatásban	bruttó hozzáadott értékben	beruházásokban	foglalkoztatásban	bruttó hozzáadott értékben	beruházásokban
	%	% folyó áron	% folyó áron	%	% folyó áron	% folyó áron
2009	4.6	3.5	5.6	3.5	2.6	2.5
2010	4.6	3.6	4.8	3.3	2.3	2.2
2011	4.9	4.7	5.6	3.2	2.2	2.5
2012	5.0	4.5	5.8	3.2	2.1	2.5
2013	4.7	4.4	5.9	3.3	2.2	2.6
2014	4.6	4.4	6.1	3.5	2.2	2.9

Forrás: KSH

Kihasználatlan potenciál!

A növénytermesztés és az állattartás aránya a mezőgazdasági kibocsátásban, %

Forrás: KSH

Ez is egy egyensúly. A tevékenységgel kapcsolatos döntések igen összetettek, de a várható jövedelemtermelés mindig fontos tényező.

Földterület művelési ágak szerint, ezer hektár

	2012	2013	2014	%
szántó	4324	4326	4331	46.6
gyümölcsös	93	92	93	1.0
szőlő	82	82	81	0.9
gyep	759	759	761	8.2
mezőgazdasági terület	5338	5340	5346	57.5
erdő	1928	1934	1936	20.8
nádas	66	65	65	0.7
halastó	37	37	37	0.4
termőterület	7369	7376	7384	79.4
művelés alól kivett terület	1935	1927	1919	20.6
földterület összesen	9304	9303	9303	100.0

Forrás: KSH

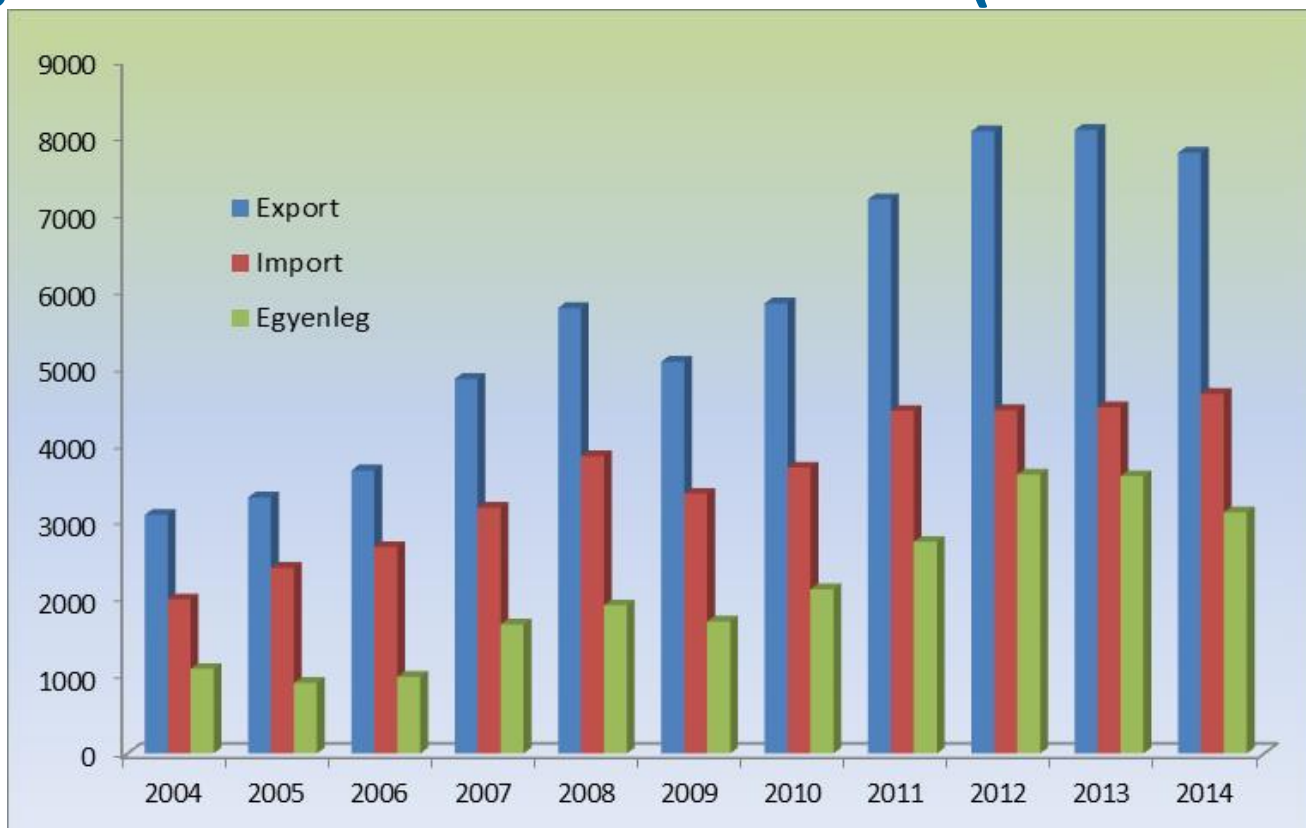
Földterület gazdálkodási formák és művelési ágak szerint, ezer hektár

	gazdasági szervezetek	egyéni gazdaságok	gazdaságra nem azonosítható terület
mezőgazdasági terület	2122	2600	618
szántó	1812	2126	388
konyhakert	0	33	48
gyümölcsös	21	63	8
szőlő	14	53	16
gyep	275	326	159

Forrás: KSH

A mezőgazdaságban, erdőgazdálkodásban és a halászatban **regisztrált vállalkozások száma** 2014 végén megközelítette a **466 ezret**, az előző évinél ez némileg több. Az önálló vállalkozások (452 ezer) és a társas vállalkozások (14 ezer) száma sem változott döntően az egy évvel korábbihoz képest. A társas vállalkozások száma viszonylag stabil, az önálló vállalkozások száma pedig mérsékelten, de évről évre emelkedik.

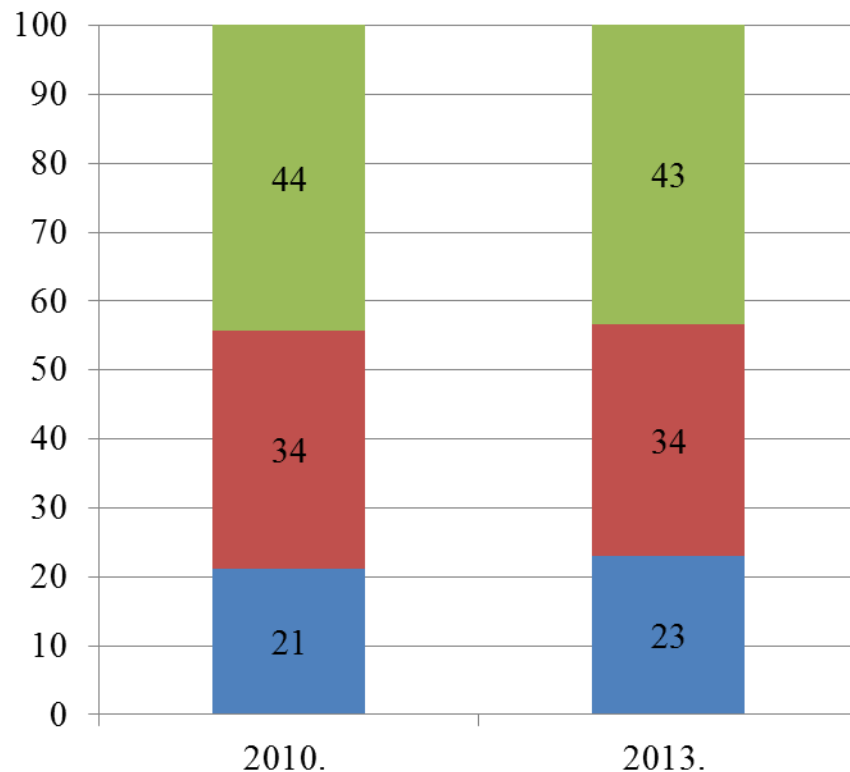
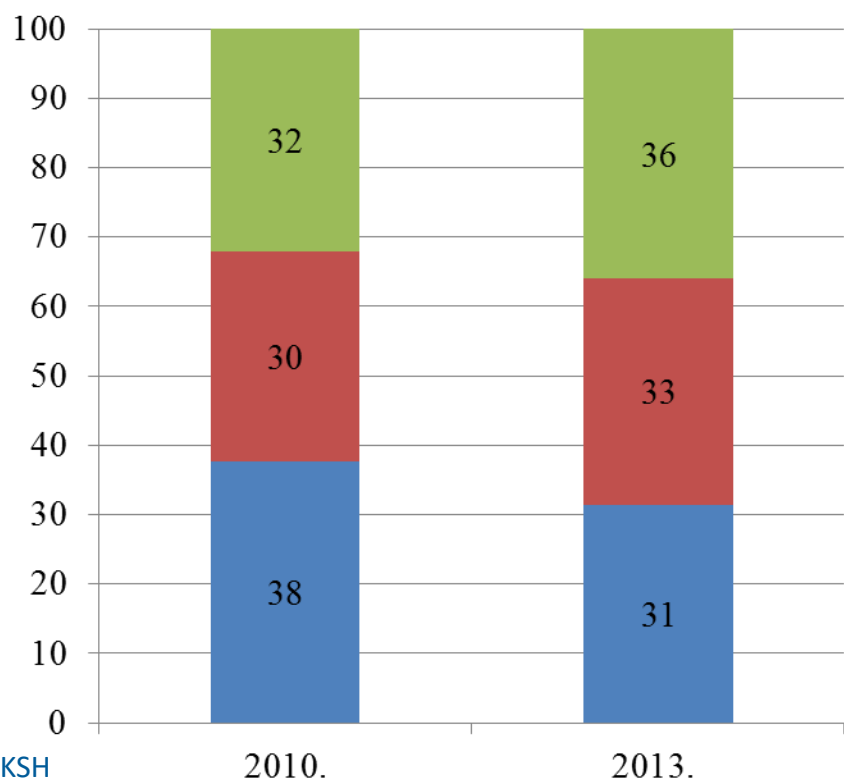
Agrár-külkereskedelem alakulása (millió euró)

Forrás: KSH

2014-ben az export értéke 3 %-kal csökkent, importé 4,5 %-kal nőtt, az egyenleg 12 %-kal elmaradt a 2013. évi értéktől. A mezőgazdasági- és élelmiszeripari termékek kivitelének értéke 7796 millió eurót, behozatalának értéke 4666 millió eurót tett ki, az agrár-külkereskedelem aktívuma 3130 millió euró, 407 millió euróval kevesebb, mint 2013-ban.

Az agrár-külkereskedelem feldolgozottsági fok szerinti szerkezete(%)

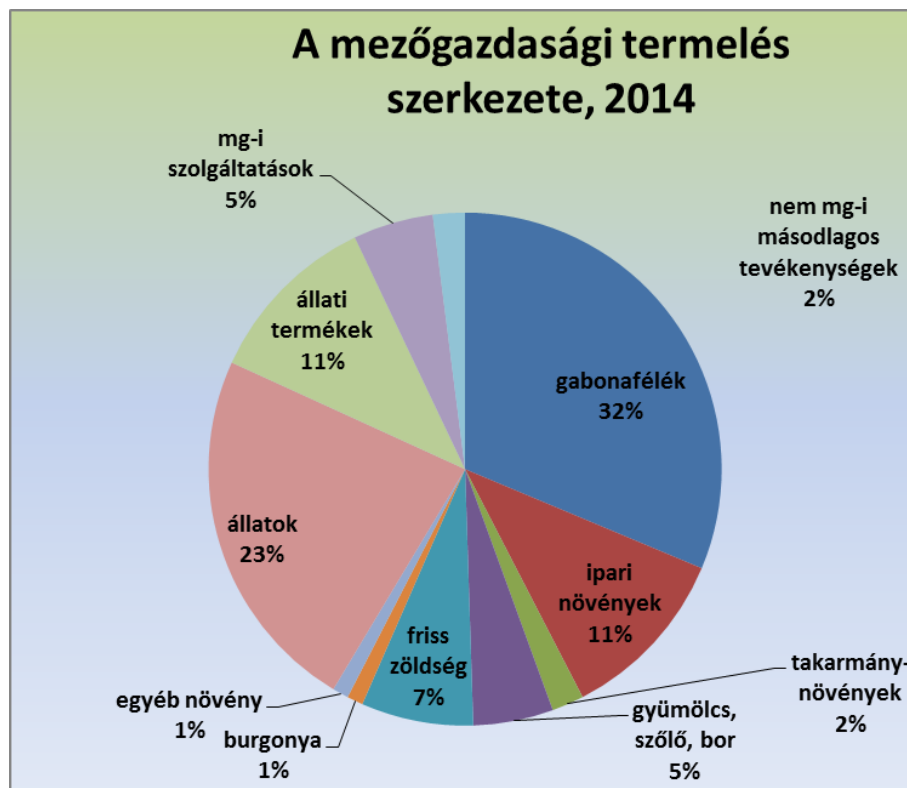
Forrás: KSH

■ Exportból másodlagosan feldolgozott termék
 ■ Exportból elsődlegesen feldolgozott termék

■ Importból másodlagosan feldolgozott termék
 ■ Importból elsődlegesen feldolgozott termék
 ■ Importból nyersanyag

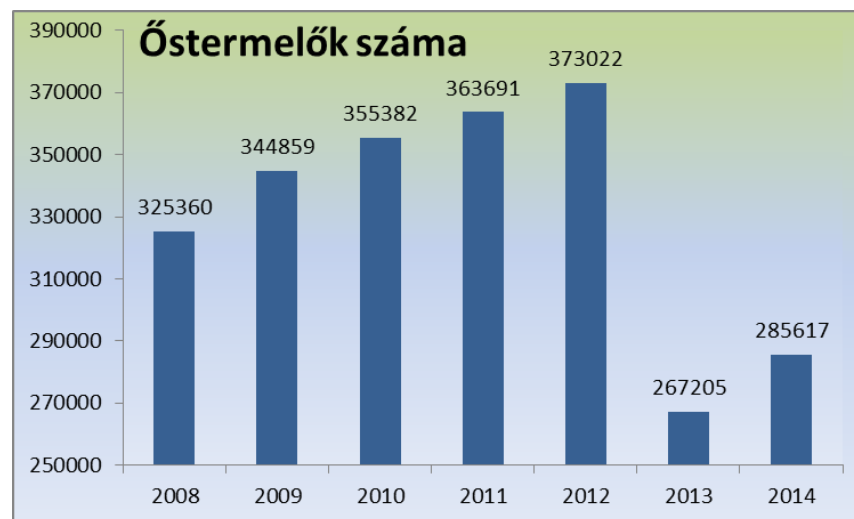
2014: export 31:32:37 import 24:32:44

A mezőgazdasági termelés szerkezete 2014-ben

Forrás: KSH

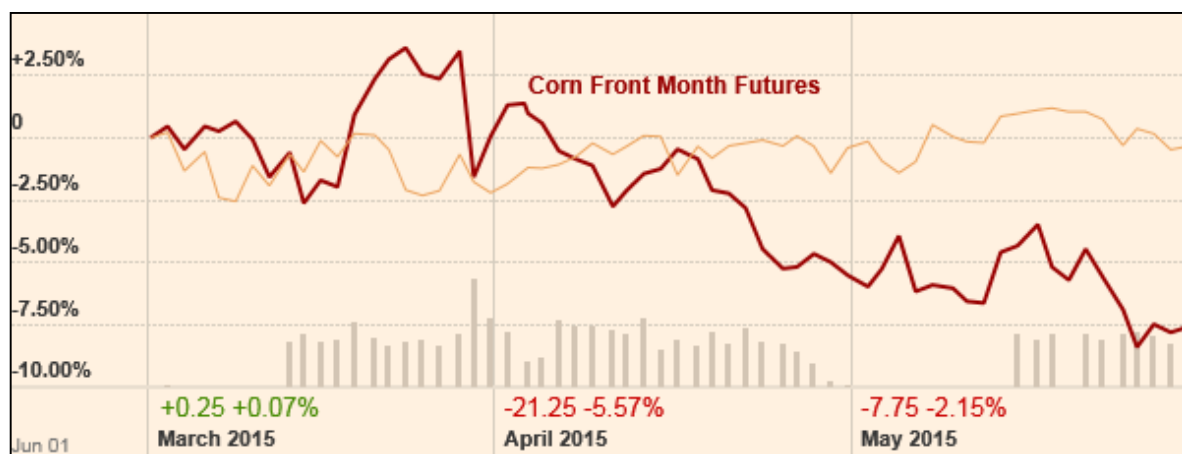
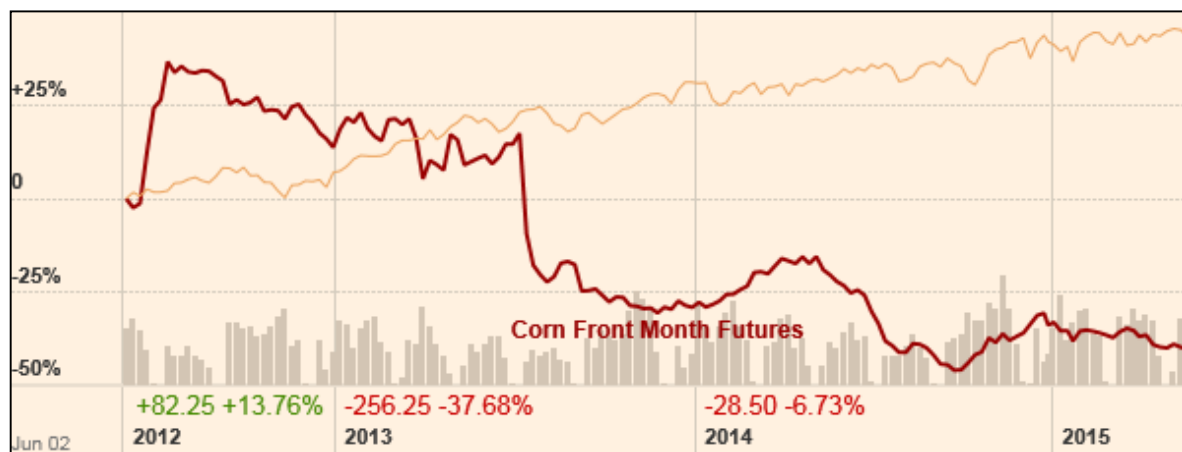
Számunkra nagyon fontosak az őstermelők

Forrás: KSH

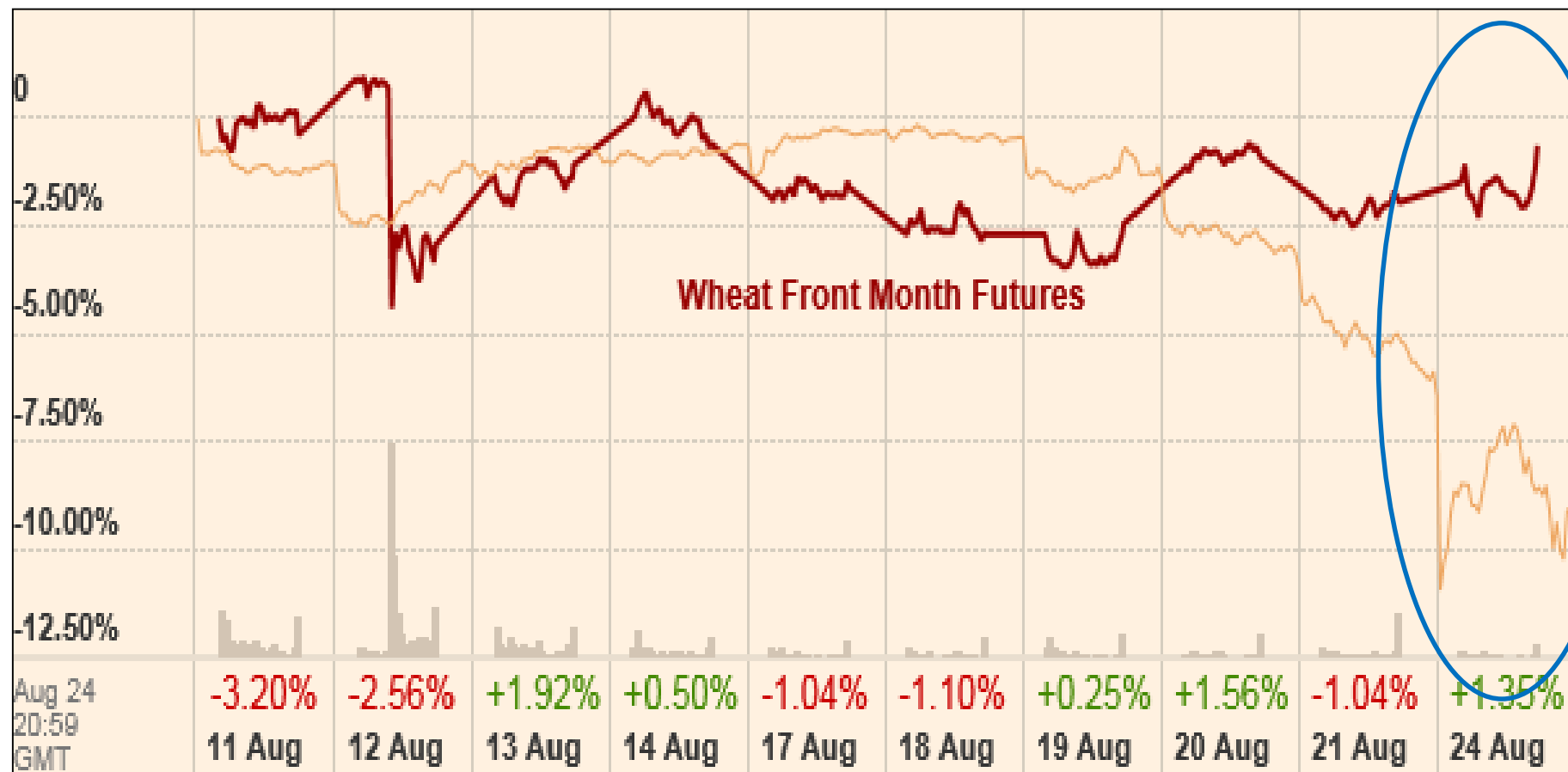
Világpiaci árfüggés

A kukorica legközelebbi lejáratra szóló chicagói ára
és a Dow Jones Ipari Index az elmúlt három évben és három hónapban

Forrás: ft.com

Trendforduló?

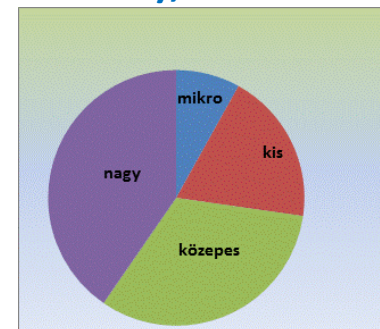
3. Élelmiszeripar

Az élelmiszeripar a gyenge láncszem

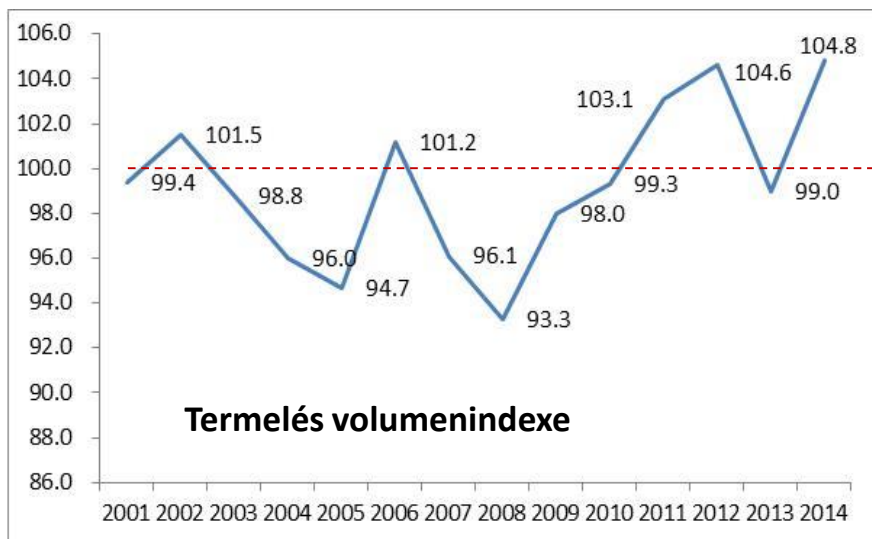

- A lánc olyan erős, mint a leggyengébb láncszem;
- A magyar agrárium sorsa az élelmiszeriparon múlik;
- A KSH adatai szerint mintegy 6600 működő élelmiszeripari vállalkozás van az országban; A NAV adatok szerint ennél kisebb, 5200-5300 körüli számot jeleznek;
- Az élelmiszeripari vállalkozások 25 százaléka a sütőiparban, 15 százaléka a borászatban, 8-8 százaléka a hús és a tartósítóiparban tevékenykedik;
- Talán az utolsó esély?;
- Évtizedes küzdelmek után szemléletváltás;
- Növekvő beruházási kedv, nyomasztó kényszer
(2004 óta nominál és reálértéken is csökken, párhuzamos a vállalatmérettel);
- 2013 óta stratégiai ágazat;
- Elkészült a 2014-2020-ra vonatkozó ÉFS;
- Túl a piacvesztésen;
- Megállva a lejtőn: már nem csökken a termelés.

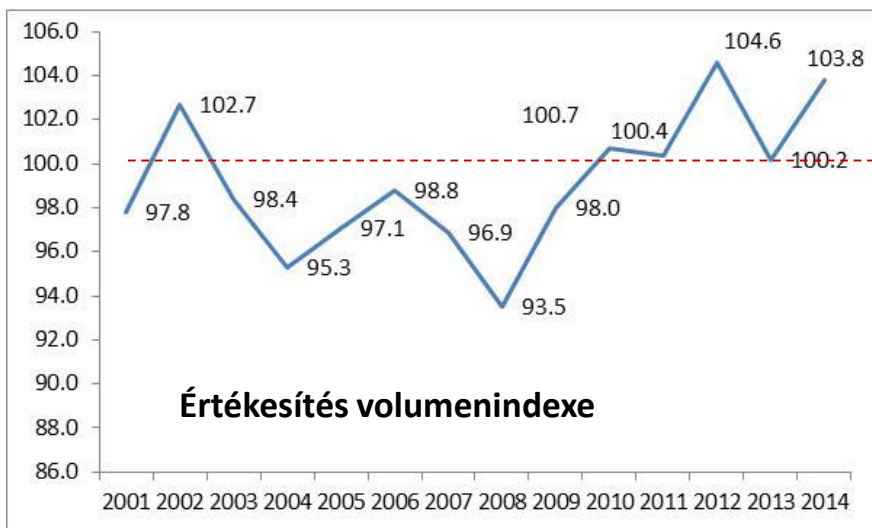
A beruházások átlagos megoszlása
vállalati méret szerint

Az élelmiszeripar termelésének és értékesítésének volumenindexe előző év= 100%

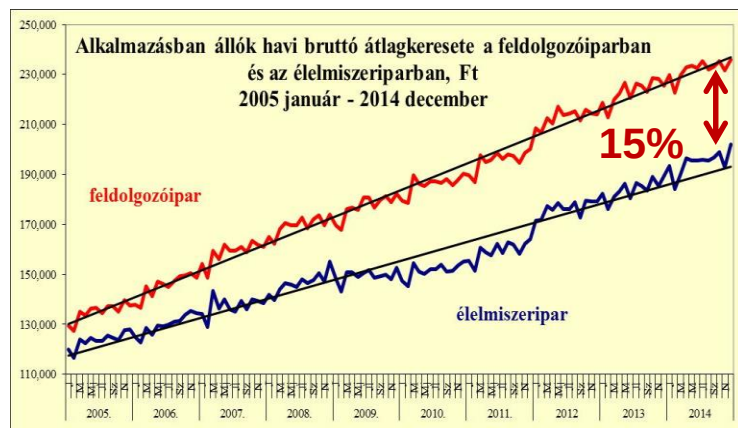
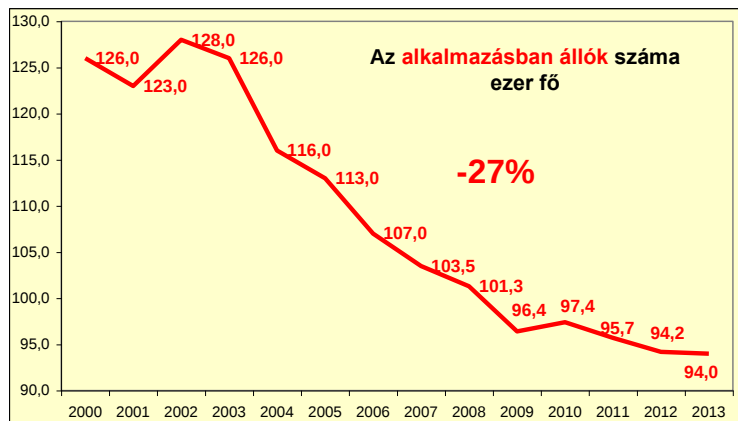

**A termelés az elmúlt évek növekedése ellenére
15 százalékkal van alatta a 2002. évinek**

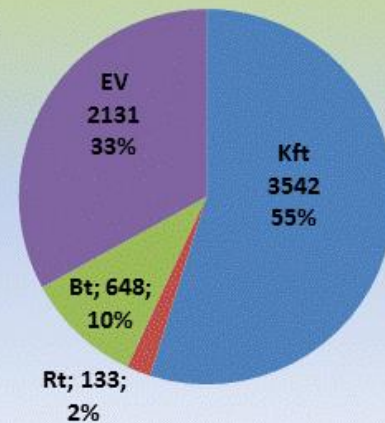

Forrás: KSH

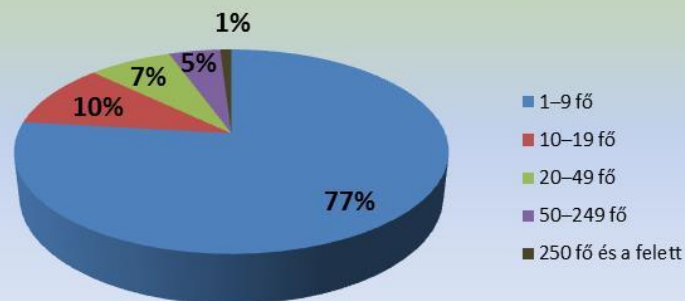
A lejtő alján

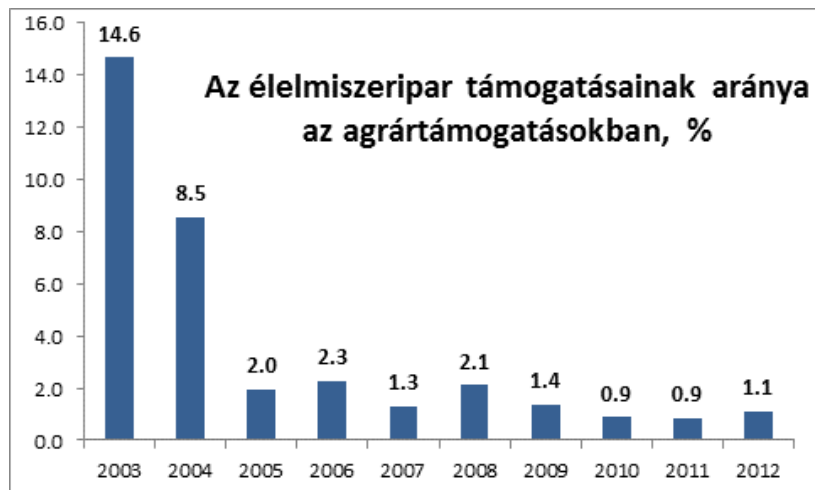
Működő élelmiszeripari vállalkozások száma 2012

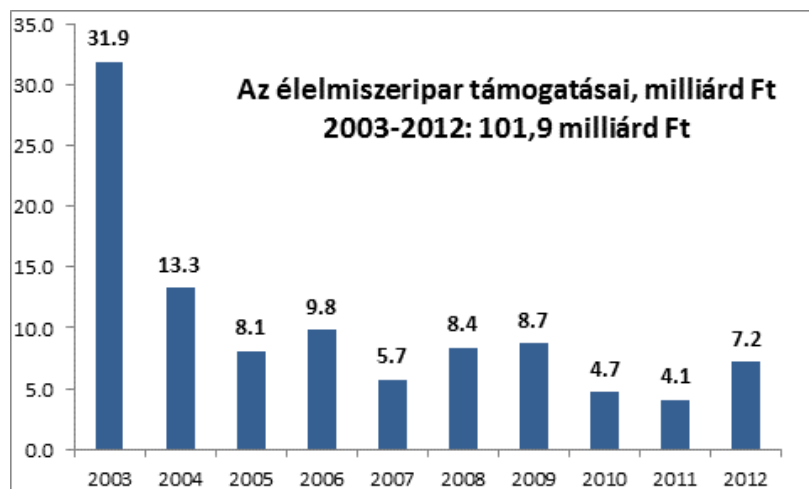
A működő élelmiszeripari vállalkozások megoszlása létszám-kategóriák szerint, 2012

Az élelmiszeripar az EU csatlakozás vesztese

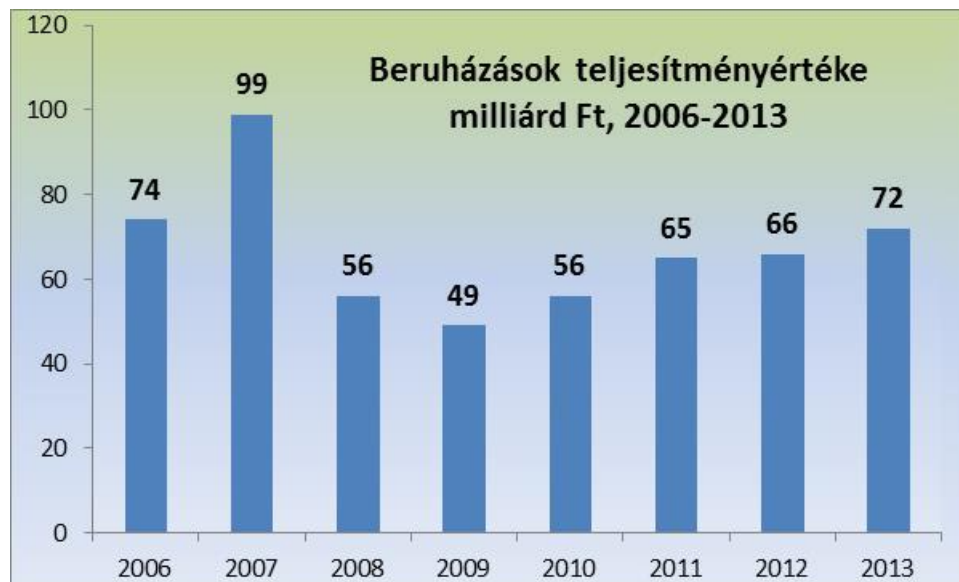

Jól érzékelhető, hogy a mintegy 300 Mrd Ft-os keret soha nem látott lehetőség

Forrás: AKI

Beruházások amortizáció alatt

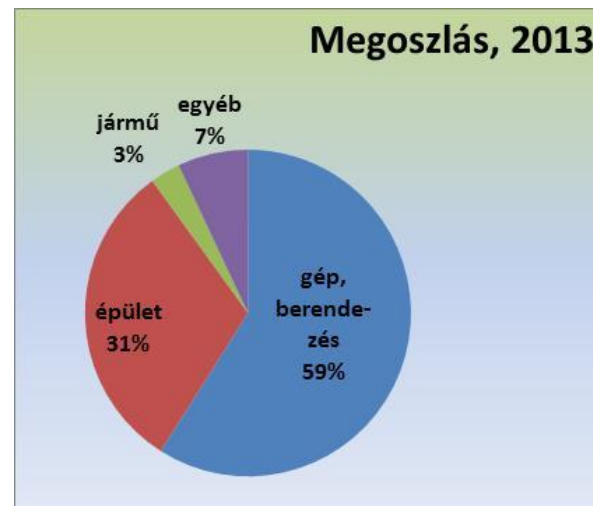
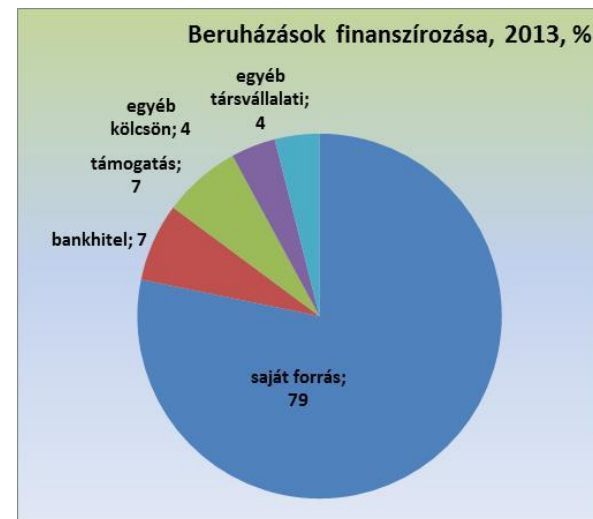

Forrás: AKI

Az elmúlt években

- növekedett a saját forrás aránya;
- a banki hitelek kárára.

A kedvező kamatkörnyezet és a támogatás ezen változtat.

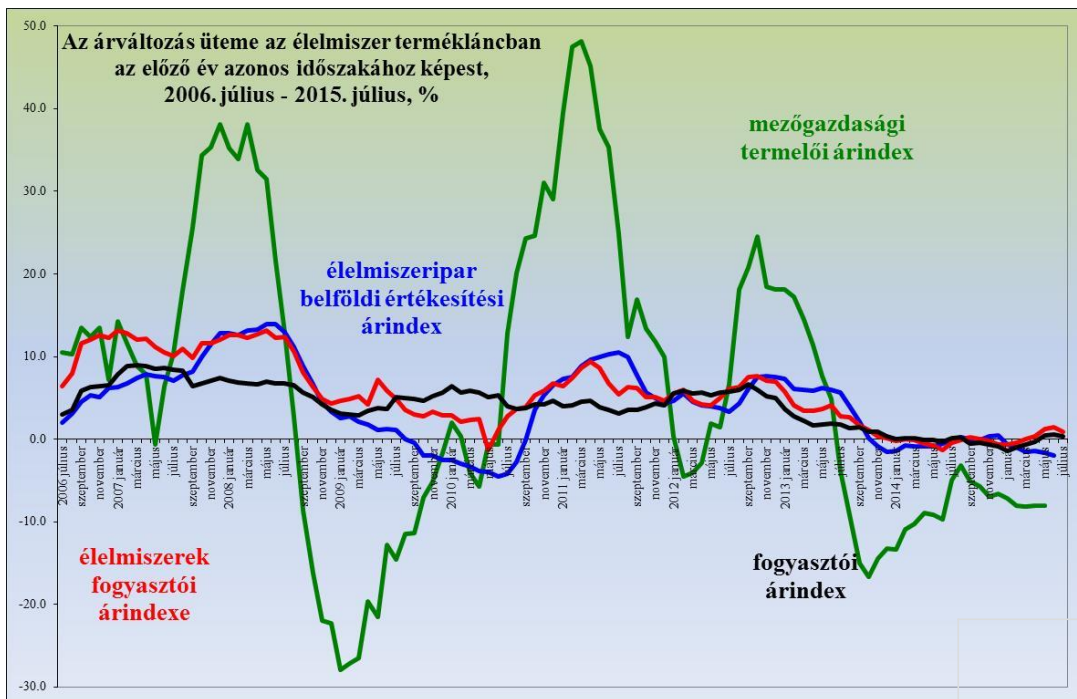

Az élelmiszeripar termelésének és értékesítésének volumenindexe 2014. I.-XII. hó, előző év= 100%

	Bruttó	Belföldi	Export
	termelés	értékesítés	
Élelmiszergyártás	104.6	103.6	103.0
Húsfeldolgozás, -tartósítás	87.0	86.3	88.1
Baromfihús feldolgozása, tartósítása	106.1	107.0	100.0
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	106.1	106.3	103.0
Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	109.5	95.3	108.8
Növényi, állati olaj gyártása	98.0	110.9	87.6
Tejtermék gyártása	105.4	105.3	101.1
Malomipari termék, keményítő gyártása	96.1	99.9	89.7
Takarmány gyártása	119.5	116.9	123.1
Italgyártás	105.9	108.8	96.4
Sörgyártás	97.3	97.6	91.8
Üdítőital, ásványvíz gyártása	104.6	104.9	99.7
Dohánytermék gyártása	107.7	102.6	106.4

Forrás: KSH

Árváltozások a termékláncban

Forrás: KSH

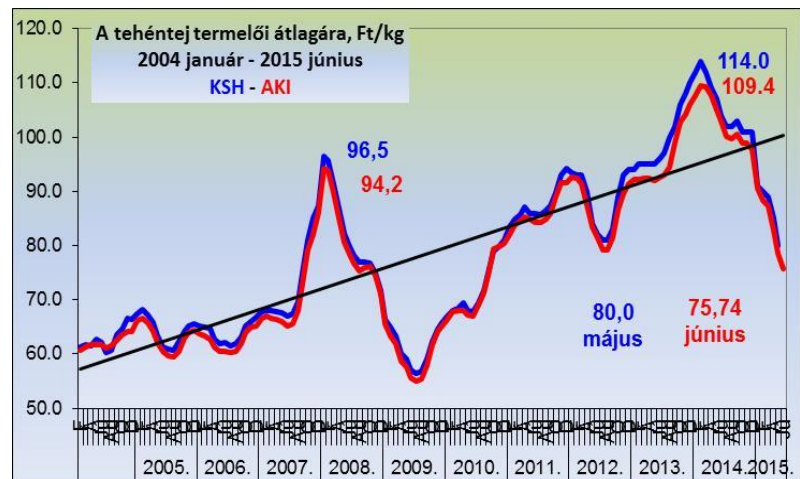
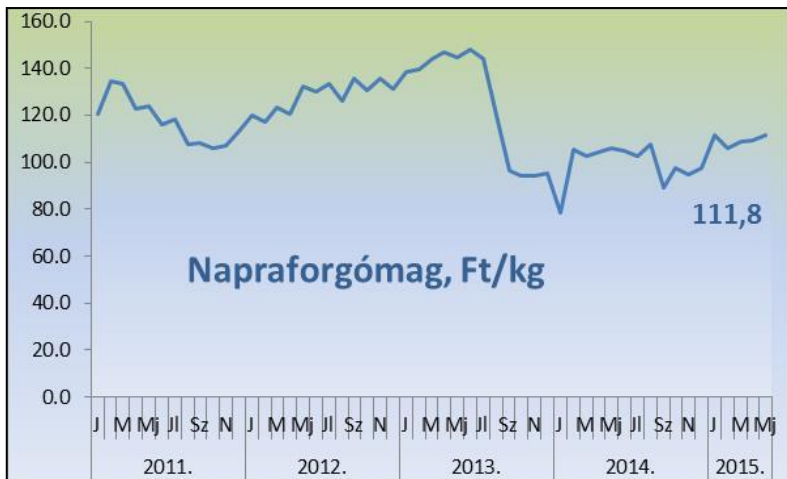
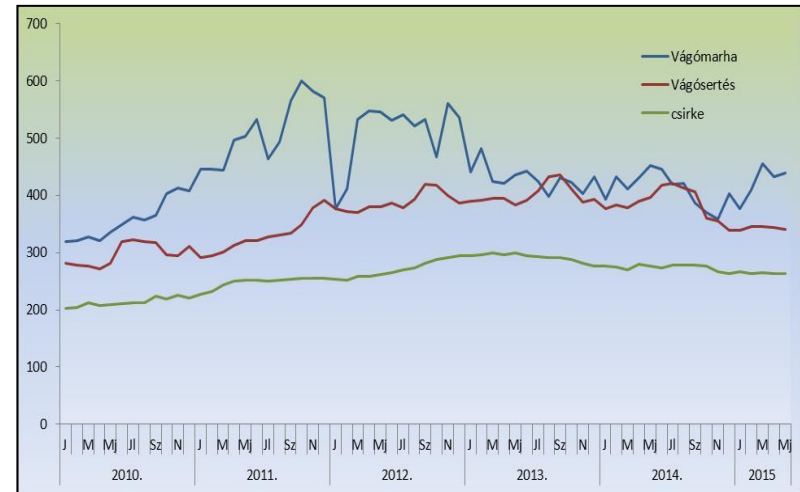
Az árhullámokat az élelmiszeripar nyeli el

Az utóbbi két év már kivétel

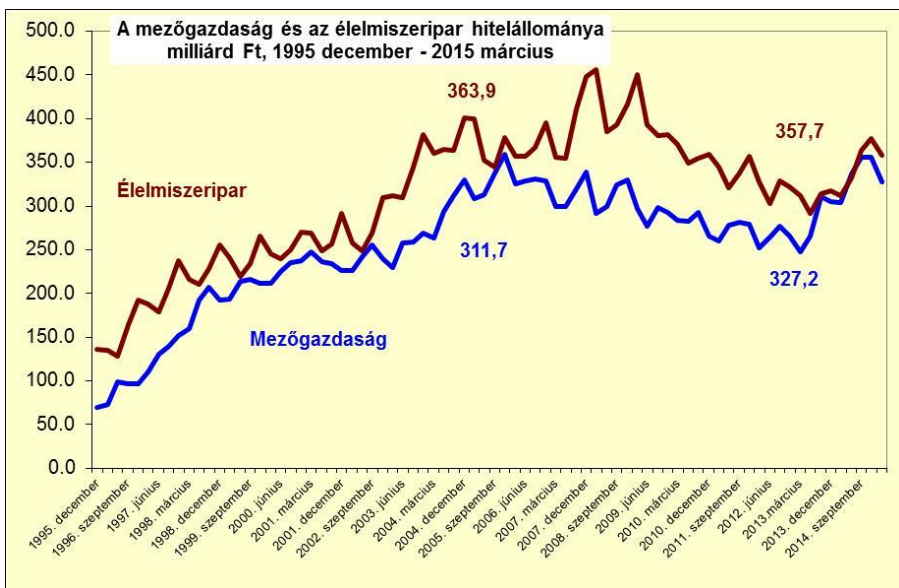
	mezőgazdasági termelői árindex	élelmiszeripar belföldi értékesítési árindex	élelmiszerek fogyasztói árindexe	fogyasztói árindex
2007	22.2	8.4	11.5	8.0
2008	-2.7	10.4	10.2	6.1
2009	-9.5	0.5	4.4	4.2
2010	16.8	-1.1	3.2	4.9
2011	19.3	8.0	6.6	3.9
2012	15.4	5.2	5.9	5.7
2013	-7.8	3.9	2.8	1.7
2014	-6.1	-0.4	-0.4	-0.2
2015*	-7.8	-1.4	0.4	-0.3

* Az eddig eltelt időszakában

Kiemelt termékek árváltozása

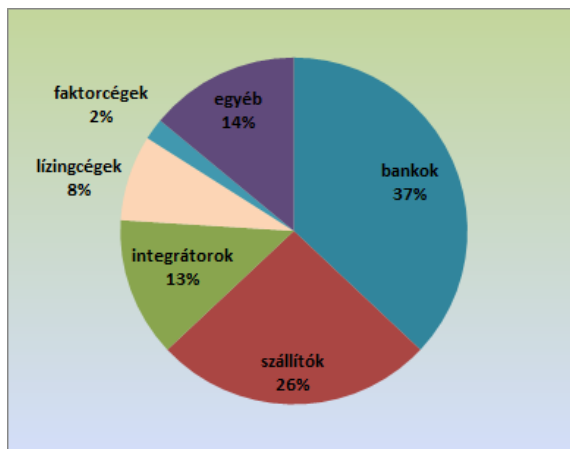
Élénkülő hitelezés

Forrás: MNB

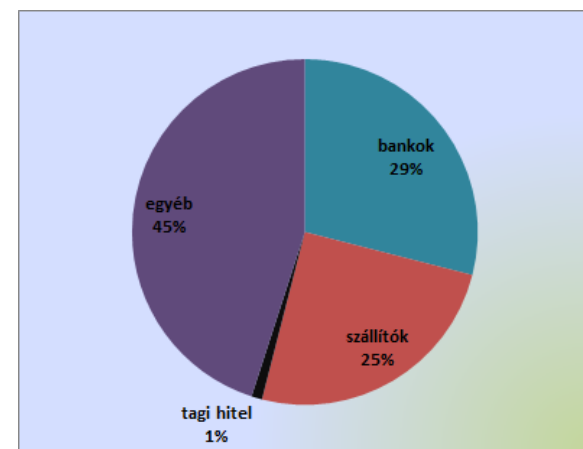
	Élip	Mg
A teljes hitelállomány	5,3%	5,3 %-a
12 havi növekedés	11%	28%
Devizahitelek aránya	41%	12%
Éven túli hitelek	58%	68%

A mezőgazdaság finanszírozása

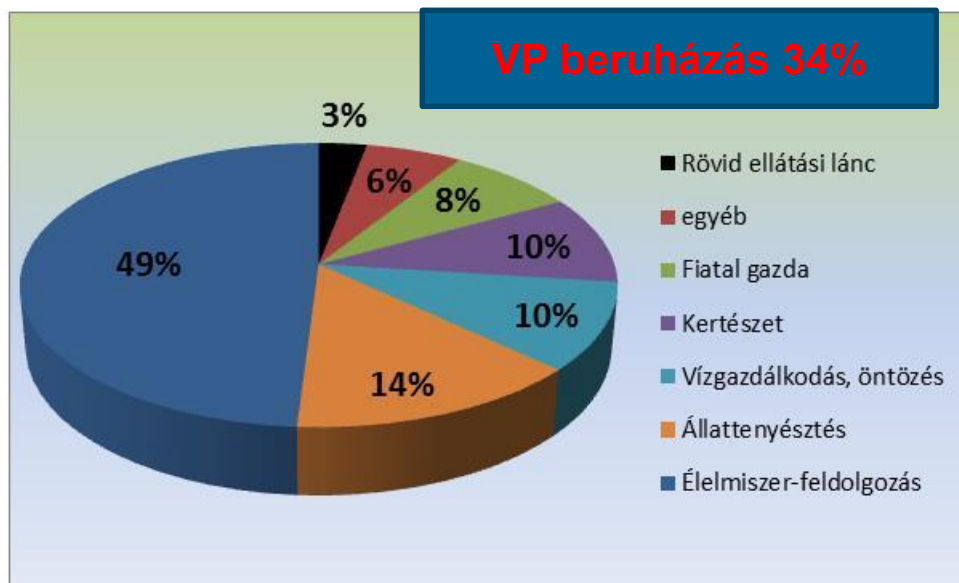

Forrás: AKI

Az élelmiszeripar finanszírozása

A nagy lehetőség

Forrás: Miniszterelnökség

Mezőgazdasági termékek értéknövelése

- Tervezett forrás: 108,12 Mrd Ft.

Erőforrás-hatékonyság elősegítése a feldolgozásban

- Tervezett forrás: 94,23 Mrd Ft.

Borászat

- Tervezett forrás: 20,0 Mrd Ft.

4. Támogatások

Hazai költségvetési eredmények

- Az **EU közös költségvetésének** főösszege a 7 évre vonatkozóan 960 milliárd euró, ami **3,5%-kal**, ezen belül a **KAP költségvetése** pedig **11%-kal** (421-ről 373 milliárd euróra csökkent és már 28 tagország között oszlik meg) kevesebb mint 2007-2013.
- 2007-2013: Magyarországon az első és a második pillér kerete (folyóáron) 10,4 milliárd euró.
- **2014-2020:** Magyarországon az első és a második pillér kerete (folyóáron) **12,3 milliárd euró**, ami **1,9 milliárd euró** (folyóáron) emelkedést jelent.

Milliárd euró	Közvetlen kifizetések (I. pillér)	Vidékfejlesztés (II. pillér)
2007-2013	6,6	3,9
2014-2020	8,9	3,4

- A tagállamok közötti külső kiegyenlítés nem befolyásolja hazánk helyzetét.
- Magyarország **éves közvetlen támogatási kerete 1 270 – 1 273 millió euró lesz.**
- Magyarország **éves vidékfejlesztési kerete közel 490 millió euró lesz.**
- Magyarország részesedése a KAP költségvetéséből 2,4%-ról 3,2%-ra emelkedett.
- 2014 átmeneti év.

A 2014-2020 közötti többéves pénzügyi tervről szóló megállapodás főbb számai

Mrd €	2007-2013 Mrd €	2014-2020 Mrd €	Változás Mrd €	Változás (%)
EU teljes költségvetés	994	960	-34	97
KAP költségvetés	421	373	-48	89
Közvetlen támogatások (és piaci intézkedések)	319	278	-41	87
Vidékfejlesztés	98	85	-13	87
Magyarországra jutó KAP támogatás	10,5	12,3	1,9	118
Magyarország részesedése a KAP támogatásokból (%)	2,36	3,19	0,83	135
Magyarország közvetlen támogatási allokációja	6,6	8,9	2,3	135
Magyarország vidékfejlesztési allokációja	3,9	3,4	-0,5	87

Az agrár és vidékfejlesztési támogatások jelenlegi rendszere Magyarországon 2015-2020

- KAP I. pillér – 8062,63 millió euró
 - közvetlen támogatások (uniós forrás) (FM)
 - piaci intézkedések (uniós forrás) (FM)
- KAP II. pillér – 4145,08 millió euró
 - vidékfejlesztés (uniós és nemzeti forrás) (Miniszterelnökség)

Összesen 12207,71 millió euró – 3662 milliárd forint (610 MFt/év) (300 Ft/euró)

- + Nemzeti támogatási jogcímek (nemzeti forrás) (FM, NGM)

Bejelentés a hazai feltételekről

- **Magyarország bejelentése a főbb feltételekről:**
 - Fő határidő: 2014. augusztus 1.
 - Zöldítés technikai feltételek: 2014. október 1.
- **Bejelentés főbb tartalmi elemei:**
 - Pillérek közötti átcsoportosítás
 - Az egyes jogcímek feltételei, pénzügyi keretei
 - A degresszivitás feltételei

5. Közvetlen támogatások (EMGA)

Magyarország 2015-2020 közötti közvetlen kifizetésekre vonatkozó nemzeti felső összeghatárai

Az uniós szabályozás alapján Magyarország élt a vidékfejlesztési források maximális, **15%-os átcsoportosítási** lehetőségével. (300 Ft/€)

	I .pillér eredeti forrása (millió euró)	15%-os kiegészítés vidékfejlesztés keretből (millió euró)	Összesen (millió euró)
2015	(~394 mrd Ft) 1 271,59	(~23 mrd Ft) 74,15	(~417 mrd Ft) 1 345,74
2016	1 270,41	74,05	1 344,46
2017	1 269,19	73,95	1 343,14
2018	1 269,17	73,84	1 343,01
2019	1 269,16	73,71	1 342,87
2020	1 269,16	-	1 269,16
2015-2020	(~2 362 mrd Ft) 7 618,68	(~114 mrd Ft) 369,70	(~2 476 mrd Ft) 7 988,38

300 HUF/EUR árfolyamon számolva

A közvetlen támogatások új rendszere Magyarországon

Degresszivitás

Kötelező elemek

- Alaptámogatás (SAPS)
- „Zöld” komponens
- Fiatal gazdálkodóknak juttatott támogatás

+

Önkéntes elem

- Termeléshez kötött támogatás

Degresszivitás

A támogatás feltétele a kölcsönös megfeleltetés intézkedéseinek betartása

VAGY

Az ország számára önkéntes, a gazdák számára választható elem

A kisgazdaságok számára kialakított egyszerűsített támogatási rendszer

Változások a támogatási jogcímekben

Jelenlegi jogcímek	Induló jogcímek
SAPS, területalapú támogatás	Alaptámogatás SAPS elven + zöldítés
Elkülönített támogatások (cukor, zöldség-gyümölcs, bogyós gyüm.)	Termeléshez kötött támogatás (cukor, zöldség-gyümölcs)
Termeléshez <u>kötött</u> jogcímek (tej, rizs)	Termeléshez kötött támogatás (tej, rizs)
Termeléstől <u>elválasztott</u> jogcímek (kérődző, zöldség-gyümölcs, dohány, biztosítási díjtámogatás)	Termeléshez kötött támogatás (kérődző, zöldség-gyümölcs)
Átmeneti nemzeti támogatások	Átmeneti nemzeti támogatások

Alaptámogatás (SAPS elven működő területalapú támogatás) I.

- **Legfontosabb eredmény:** a jelenlegi SAPS rendszer elvén alapuló alaptámogatási rendszer továbbvihető 2020 végéig, egységes hektáronkénti átalánytámogatást kaphat minden olyan gazdálkodó, aki az adott évben támogatási kérelmet nyújt be.
- A közvetlen kifizetéseket minimum korlátja:
 - legalább 1 hektár SAPS jogosult terület,
 - vagy ha a támogatást kérelmező állatokra vonatkozó termeléshez kötött támogatásban részesül, de nincs 1 ha SAPS jogosult területe, akkor 100 EUR támogatás a minimum.

Alaptámogatás (SAPS elven működő területalapú támogatás) II.

- Kizárólag az **aktív gazdák** jogosultak közvetlen támogatásra:
 - mezőgazdasági tevékenységet folytat;
 - nincs a negatív listán.
- **Negatív lista** (Magyarország nem élt a bővítés lehetőségével):
 - repülőterek,
 - vasúti területek, vízművek,
 - kereskedelmi ingatlanok,
 - állandó sportterületek és
 - rekreációs területek.

„Zöld” komponens

- **Kötelező a tagállam és a gazdák számára is**, a közvetlen kifizetési nemzeti keretösszeg **30%-a** (a zöldítés is átalánytámogatás, értéke minden termelőnél egyforma).
- Általános érvényű (kivéve kiskgazdálkodók) minden gazdálkodó számára, évenkénti és nem szerződéses formájú.
- A kölcsönös megfeleltetés követelményein túlmutat.
- Az **ökológiai tanúsítvánnyal** rendelkező és az átállás alatt lévő területek automatikusan jogosultak a zöldítés támogatásra.
- **Feltételei:**
 - tárgyévben termesztett **növények diverzifikálása** (az összes nem állandó kultúrával borított szántóterületen) 10 ha – 2, 30 ha – 3 növény;
 - **állandó gyepek fenntartása**;
 - **ökológiai célterület fenntartása (EFA)** (az összes nem állandó kultúrával borított szántóterületen) 15 ha felett – 5% (2017-től 7%);

Fiatal gazdálkodók támogatása

Kötelező, a közvetlen kifizetési nemzeti keretösszeg legfeljebb **2%-a**.

Feltételei:

- 40 évnél fiatalabb termelő:
 - aki 2015-ben kezd mezőgazdasági tevékenységbe (ad be először egységes kérelmet), vagy
 - gazdaságát az első, fiatal gazda közvetlen támogatási kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül hozta létre.
- Legfeljebb 5 éven keresztül nyújtható. (Aki 2015-ben nyújt be először kérelmet, az kaphatja 5 évig, aki csak 2017-ben kezd gazdálkodni, az csak 3 évig.)
- A támogatás **felső területi korlátja 90 hektár**.
- Tagállami átlagtámogatás 25%-a adható a támogatható hektárszámig, ez kb. **67,5 €/ha** (mintegy 9000 fiatal gazdával számolhatunk).

Termeléshez kötött támogatások

- **Önkéntes**, legfeljebb az éves **pénzügyi keret**
 - **13%-a** (évente közel **~175 millió euró, ~52,5 mrd Ft** - 300 HUF/EUR árfolyamon)
 - Anyatehén
 - Hízott bika
 - Tejhasznú tehén
 - Juh
 - Cukorrépa
 - Rizs
 - Gyümölcs
 - Zöldség
 - **plusz 2%** (évente közel **~27 millió euró, ~8,1 mrd Ft** - 300 HUF/EUR árfolyamon)
 - fehérjenövények támogatására
 - Szemes fehérjenövények
 - Szálas fehérjenövények

Termeléshez kötött támogatások keretei euróban 1.

Ágazat	Megnevezés	2013	2015	2015-2020
A termeléshez kötés 13%-os kerete			174,96	1 038,56
Anyatehén	keret millió euróban	32,68	35,00	207,79
	fajlagos érték euróban	202	216	
Hízott bika	keret millió euróban	5,85	4,50	26,71
	fajlagos érték euróban	122	94	
Tej	keret millió euróban	44,50	69,00	409,58
	fajlagos érték euróban	228	354	
Anyajuh	keret millió euróban	10,23	22,00	130,59
	fajlagos érték euróban	11	25	

Termeléshez kötött támogatások keretei euróban 2.

Ágazat	Megnevezés	2013	2015	2015-2020
Cukorrépa	keret millió euróban	41,01	8,00	47,48
	fajlagos ha érték euróban	2 158	421	
	fajlagos t érték euróban	43	8,42	
Rizs	keret millió euróban	1,30	2,00	11,87
	fajlagos érték euróban	448	690	
Z-Gy: Gyümölcs-ültetvények és bogyósok	keret millió euróban	9,28	16,50	97,94
	fajlagos érték euróban	0	660	
Z-Gy: Zöldségnövények	keret millió euróban	5,18	8,00	47,48
	fajlagos érték euróban	0	400	
Z-Gy: Ipari zöldségek	keret millió euróban	0	10,0	59,12
	fajlagos érték euróban	0	199	
+ 2% fehérjenövényekre			26,92	159,6
Fehérjenövény - Szemes	keret millió euróban	0	13,5	79,8
	fajlagos érték euróban	0	201	
Fehérjenövény - Szálas	keret millió euróban	0	13,5	79,8
	fajlagos érték euróban	0	65	

Kisgazdaságok egyszerűsített támogatása

- **Önkéntes**, a közvetlen támogatási **keretösszeg maximum 10%-a** fordítható a jogcímre.
- Minden közvetlen kifizetést helyettesít.
- Egyösszegű támogatás, melynek mértéke **minimum 500 €/év/gazda (hozzávetőleg 1-2,2 ha jogosult terület), maximum 1250 €/év/gazda (hozzávetőleg 1- 5,5 ha jogosult terület)**
- Legalább 1 hektáros területtel kell rendelkezni, aki nem érné el a normál rendszerben az 500 eurót, annál felkerekítik az átalány támogatást. 500 és 1250 euró között a normál rendszerben járó támogatásnak megfelelő összeget kap a termelő.
- Mintegy 80 ezer termelő vagyis a közvetlen támogatásokban részesülő összes termelő csaknem 50%-a kaphat egyszerűsített kisgazda támogatást.
- Egyszer lehet belépni 2015. augusztus 15-ig, kifizetés október 16-tól.

A közvetlen támogatások új rendszere

TAKARÉKBANK

- **Maradványelv** érvényesülése: a SAPS fajlagos értéke a tagállami pénzügyi boríték és az egyéb alkalmazott kötelező és önkéntes elemek függvénye.

Tagállami nemzeti boríték	(100%)
- Zöldítés	(30,00%)
- Fiatal gazdák	(0,62%)
- Termeléshez kötött	(13,00%)
- Termeléshez kötött fehérje	(2,00%)
- Kisgazdaságok (növekmény)	(0,55%)
Alaptámogatás (SAPS)	(53,83%)

A közvetlen támogatások várható értékeinek* alakulása

Támogatási jogcím	Várható támogatási összeg
SAPS + zöldítés:	226 €/hektár (144,7+81,3 €) (67 800 forint/ha(43 410 + 24 390))
Fiatal gazdák kiegészítő támogatása:	67,5 €/hektár 20 250 forint/ha
Termeléshez kötött támogatások:	ágazattól/teljesítménytől függő (összesen 201,9 M €/év 60,57 milliárd forint/év)
Kisgazdaságok egyszerűsített egyösszegű támogatása: (Kerekítés 500 €-ig, 500-1250 € között annyi támogatás, mint amennyi a normál rendszerben járna.)	max. 1250 €/év/termelő (375 000 forint/év/termelő)

* Becsült értékek 300 HUF/EUR árfolyamon számolva

Közvetlen kifizetések csökkentése (degresszivitás)

- **Kötelező**, az alaptámogatás **150 ezer euró feletti** összegére.
- Csak a SAPS-alaptámogatás összegére vonatkozik, az egyéb közvetlen támogatási elemekre (pl. zöldítés, termeléshez kötött támogatások) nem:
 - 150.000 euró és 176 000 euró támogatás között 5%-os elvonás,
 - 176 000 euró feletti támogatási összeg 100%-os elvonása.
- A kifizetett munkabér és a járulékok összege nem vehető figyelembe.
- Az elvonás az előzetes becslések szerint több, mint 500 gazdálkodót érint közel 69 millió euró – 20,7 milliárd forint értékben.
- Az elvont összegek az adott tagállamban vidékfejlesztés keretében felhasználhatóak (100%-os EU finanszírozás).
- A kötelező degresszivitás nincs hatással az alaptámogatás mértékére.

Több munkahelyet a mezőgazdaságba

- Bejelentés: 2014. július 21.
- Cél: a munkaigényes mezőgazdasági ágazatok számára, a **munkahelyek megőrzése és új munkahelyek teremtése.**
- 2020-ig összesen 212 milliárd forint – ebből 180 milliárd forint nemzeti forrás - munkahelyteremtést segítő plusztámogatás az **állattenyésztés (tej, húshasznú szarvasmarha, sertés, baromfi, juh)** javára.
- Támogatások főbb csoportjai:
 1. állatjóléti támogatások,
 2. átmeneti nemzeti támogatások,
 3. az állattenyésztést segítő egyéb nemzeti támogatások.

Több munkahelyet a mezőgazdaságba II.

Megnevezés	2010	2014	2015 Korm. döntés utáni terv	Többletforrás
Állatjóléti támogatások				
sertés állatjólét	6 000	8 500	8 500	0
baromfi állatjóléti támogatás:	4 000	8 000	11 000	3 000
anyakoca állatjóléti támogatás	0	0	8 600	8 600
Átmeneti nemzeti támogatások				
hízott bika	5 298	2 050	4 750	2 700
szarvasmarha extenzifikációs	2 035	800	2 900	2 100
anyatehén	5 637	3 400	3 400	0
tej	16 517	6 000	20 800	14 800
anyjuh kiegészítő+de minimis	2 001	2 500	3 000	500
Az állattenyésztést segítő egyéb nemzeti támogatások				
állatbetegségek megelőzése	4 500	7 500	8 540	1 040
állati hulla elszállítás	1 000	3 000	3 600	600
Összesen:				33 340

Átmeneti nemzeti támogatások várható értékei

	Hízott bika *				Anyatehén -termeléshez kötött			
1 € = 314 Ft	keret (ezer €)	legfeljebb €/egyed	legfeljebb Ft/egyed	max. várható kifizetés (ezer)Ft	keret (ezer €)	legfeljebb €/egyed	legfeljebb Ft/egyed	várható kifizetés (ezer)Ft
2014	15 302	152	47 728		11 114	95	29 830	
2015	14 345	143	44 902	4 804 702	10 420	89	27 946	3 489 796
	Extenzifikációs marha				Tej			
2014	11 114	140	43 960		43 346	0,023	7,222	
2015	10 419	128	40 192	3 489 670	40 637	0,022	6,908	20 800 000
	Anyajuh - termeléshez kötött (de minimis + ÁNT)				Anyajuh - Kedvezőtlen adottságú területeken			
2014	7 751	10	3 021		1 680	7	2 189	
2015				2 433 961	1 575	7	2 041	527 520
*kb. 14% visszaosztással								

A tej ágazat támogatása

2014. évi kifizetés

ÁNT 2014. évi kifizetés, 2013. évi jogalap szerint

fajlagos	Összesen
----------	----------

4 Ft/kg	7,5 Mrd Ft
---------	------------

2014. évi különleges tejtámogatás

8,94 Ft/kg	13,43 Mrd Ft
------------	--------------

Tej állatjóléti intézkedés

egyenként eltérő	8,0 Mrd Forint
------------------	----------------

2015. évi kifizetés

ÁNT - 2015. évi kifizetés, 2014. évi jogalap szerint

fajlagos	Összesen
----------	----------

7,10 Ft/kg	13,46 Mrd Ft
------------	--------------

2015. évi kifizetés a 2015. évi jogalap szerint – előleg (várhatóan)

3,47 Ft/kg	6,58 Mrd Ft
------------	-------------

2015. évi termeléshez kötött támogatás – előzetes becslés alapján

Tejhasznú tehén támogatásán keresztül valósítjuk meg a tej támogatását

109 600 Ft/db	21,39 Mrd Ft
---------------	--------------

(Ez tejre átszámítva mintegy 16 Ft/kg –ot jelent)

Tej állatjóléti intézkedés

egyenként eltérő	8,0 Mrd Forint
------------------	----------------

2014. év Összesen: 28,93 Mrd Ft, fajlagosan 12,94 Ft/kg

2015. év Összesen: 49,43 Mrd Ft, fajlagosan 26,45 Ft/kg

A húsmarha ágazat támogatása

2014. évi kifizetés

ÁNT 2014. évi kifizetés, 2013. évi jogalap szerint

Hízott bika	-	fajlagos	Összesen
		19 500 Ft/db	1,9 Mrd Ft
Anyatehén	-	35 400 Ft/db	3,1 Mrd Ft
Szarvasmarha extenzifikációs	-	7 300 Ft/db	0,5 Mrd Ft

2014. évi kérődző szerkezetátalakítási támogatás*

Hízott bika	-		Összesen
		22 913 Ft/db	2,3 Mrd Ft
Anyatehén	-	52 075 Ft/db	5,5 Mrd Ft
Szarvasmarha extenzifikációs	-	13 018 Ft/db	3,4 Mrd Ft

(*: Az értékek a 2014. november 17.-i adatok alapján előzetes becslésen alapulnak)

2015. évi kifizetés (előzetes számítás)

ÁNT 2015. évi kifizetés, 2014. évi jogalap szerint

Hízott bika	-	fajlagos	Összesen
		47 200 Ft/db	4,7 Mrd Ft
Anyatehén	-	29 500 Ft/db	3,4 Mrd Ft
Szarvasmarha extenzifikációs	-	43 540 Ft/db	3,4 Mrd Ft

2015. évi termeléshez kötött támogatás – előzetes becslés alapján

Hízott bika	-		Összesen
		29 140 Ft/db	1,4 Mrd Ft
Anyatehén	-	66 960 Ft/db	10,9 Mrd Ft

2014. év Összesen:

16,7 Mrd Ft,

fajlagosan: híztottbika

42 213Ft/db,

anyatehén 87 475 Ft/db

(extenzifikációs támogatás nélkül)

2015. év Összesen: 23,8 Mrd Ft,

fajlagosan:

híztottbika 73 340 Ft/db,

anyatehén 96 460 Ft/db

A juh ágazat támogatása

2014. évi kifizetés

ÁNT - 2014. évi kifizetés, 2013. évi jogalap szerint

Anyajuh	- fajlagos	Összesen
	26 Ft/db	22,8 millió Ft
Anyajuh kiegészítő	- 1 990 Ft/db	537 millió Ft
Anyajuh de minimis	- 2 500 Ft/db	2,1 Mrd Ft
(anyakecske de minimis támogatás 3 500 Ft, db, összesen 60 millió Ft)		

2014. évi kérődző szerkezetátalakítási támogatás*

Anyajuh	- fajlagos	Összesen
	3 384 Ft/db	1,7 Mrd Ft
Anyajuh kiegészítő	- 2 083 Ft/db	310 millió Ft

(*: Az értékek a 2014. november 17.-i adatok alapján előzetes becslésen alapulnak)

2015. évi kifizetés (előzetes számítás)

ÁNT - 2015. évi kifizetés, 2014. évi jogalap szerint

Anyajuh	- fajlagos	Összesen
	23 Ft/db	20,7 millió Ft
Anyajuh kiegészítő	- 2 160 Ft/db	521 millió Ft
Anyajuh de minimis	- 3 000 Ft/db	2,6 Mrd Ft
(anyakecske de minimis támogatás 5 000 Ft, db, összesen 85 millió Ft)		

2015. évi termeléshez kötött támogatás – előzetes becslés alapján

Anyajuh	- fajlagos	Összesen
	7 750 Ft/db	6,8 Mrd Ft

2014. év Összesen: 3,7 Mrd Ft, fajlagosan 5 910 Ft/egyed (anyajuh kiegészítő igénybevétele esetében 7 900 Ft/egyed)

2015. év Összesen: 9,9 Mrd Ft, fajlagosan 15 073 Ft/egyed (anyajuh kiegészítő igénybevétele esetében 17 233 Ft/egyed)

A gyümölcs ágazat támogatása

2014. évi kifizetés

Héjas gyümölcsűek ÁNT 2014. évi kifizetés, 2013. évi jogalap szerint

fajlagos	Összesen
36 000 Ft/ha	104 millió Ft

2014. év Összesen: 2,7 Mrd Ft

Bogyós gyümölcsűek elkülönített támogatása uniós forrás - 2014. évi kifizetés, 2013. évi jogalap szerint

fajlagos	Összesen
360 400 Ft/ha	116,6 millió Ft

Gyümölcs szerkezetátalakítási program

fajlagos	Összesen
287 100 Ft/ha	2,5 Mrd Ft

2015. évi kifizetés (előzetes számítás)

Termeléshez kötött gyümölcs támogatás – előzetes becslés alapján

fajlagos	Összesen
204 600 Ft/ha	5,1 Mrd Ft

2015. év Összesen: 5,1 Mrd Ft

A zöldség ágazat támogatás

2014. évi kifizetés

Zöldség elkülönített támogatása (ipari paradicsom) uniós forrás

2014. évi kifizetés, 2013. évi jogalap szerint

fajlagos	Összesen
termelőnként eltérő	1,5 Mrd Ft

2014. év Összesen: 1,8 Mrd Ft

Zöldség szerkezetátalakítási program

fajlagos	Összesen
181 400 Ft/ha	279 millió Ft

2015. évi kifizetés (előzetes számítás)

Termeléshez kötött zöldség támogatás – előzetes becslés alapján

fajlagos	Összesen
124 000 Ft/ha	2,5 Mrd Ft

2015. év Összesen: 5,6 Mrd Ft

Termeléshez kötött ipari zöldség támogatás – előzetes becslés alapján

fajlagos	Összesen
61 690 Ft/ha	3,1 Mrd Ft

A rizs ágazat támogatása

2014. évi kifizetés

Termeléshez kötött rizstámogatás - uniós forrás - 2014. évi kifizetés, 2013. évi jogalap szerint

fajlagos	Összesen
136 250 Ft/ha	388 millió Ft

2014. év Összesen: 388 millió Ft

2015. évi kifizetés (előzetes számítás)

Termeléshez kötött rizstámogatás - uniós forrás 2015. évi kifizetés, 2014. évi jogalap szerint

fajlagos	Összesen
213 900 Ft/ha	620 millió Ft

2015. év Összesen: 620 millió Ft

A cukorrépa ágazat támogatása

2014. évi kifizetés

Elkülönített cukorrépa támogatás - uniós forrás 2014. évi kifizetés, 2013. évi jogalap szerint

fajlagos	Összesen
136 250 Ft/ha	12,2 Mrd Ft

2014. év Összesen: 12,2 Mrd Ft

Nemzeti cukorrépa támogatás

fajlagos	Összesen
Ft/ha	1,5 Mrd Ft

Cukorrépa de minimis

fajlagos	Összesen
1 490 000Ft/termelő/év	438 millió Ft

2015. évi kifizetés (előzetes számítás)

Termeléshez kötött cukorrépa támogatás - uniós forrás

2015. évi kifizetés, 2014. évi jogalap szerint

fajlagos	Összesen
130 500 Ft/ha	2,5 Mrd Ft

2015. év Összesen: 2,5 Mrd Ft

A fehérjenövény ágazat támogatása

2014. évi kifizetés

2014. év Összesen: 0 millió Ft

2015. évi kifizetés (előzetes számítás)

Termeléshez kötött szemes fehérjenövény támogatás - uniós forrás

2015. évi kifizetés, 2014. évi jogalap szerint

fajlagos	Összesen
65 100 Ft/ha	4,2 Mrd Ft

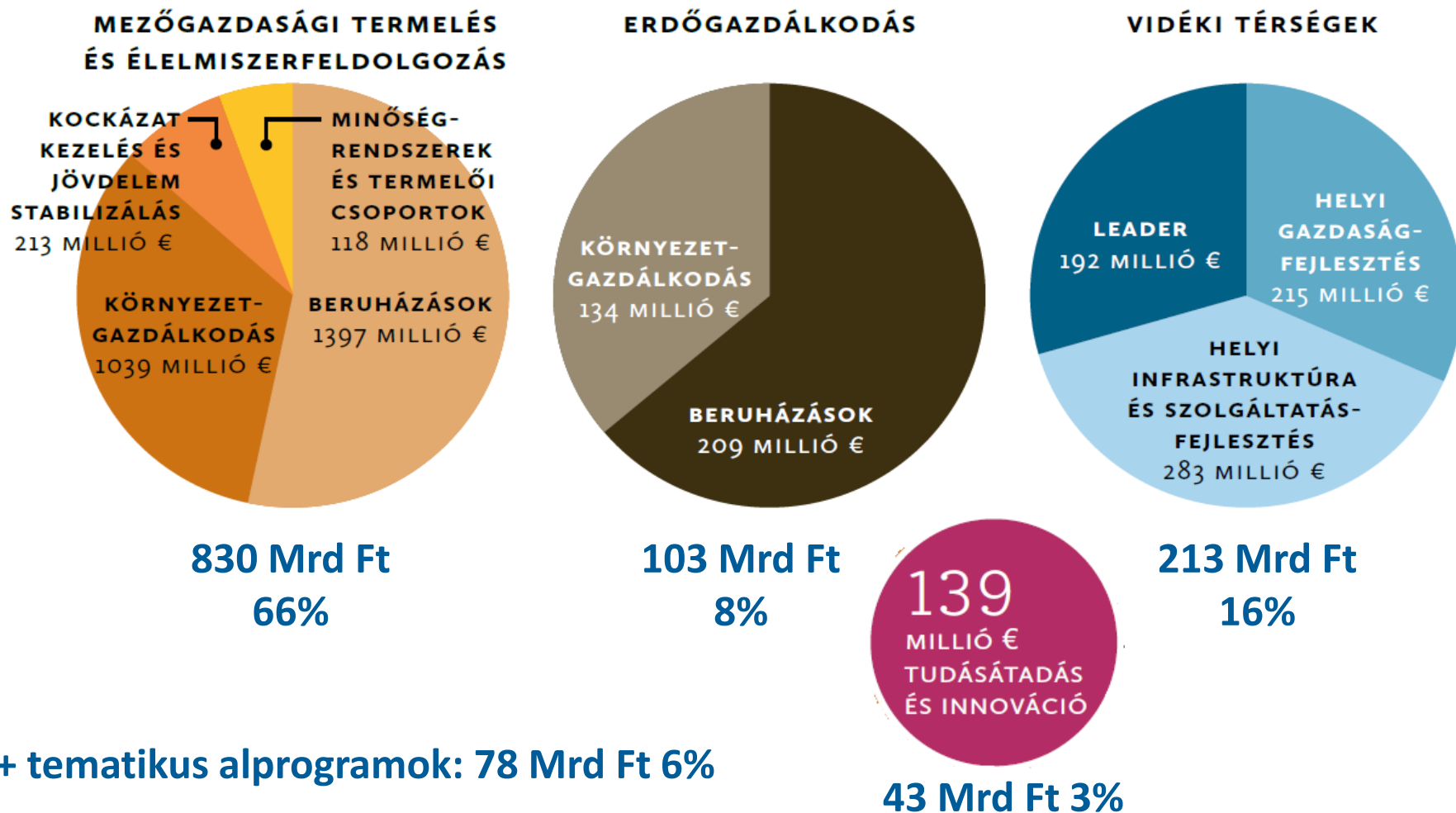
Termeléshez kötött szálas fehérjenövény támogatás - uniós forrás

fajlagos	Összesen
20 150 Ft/ha	4,2 Mrd Ft

2015. év Összesen: 8,4 Mrd Ft

6. Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap

A VP források megoszlása

Uniós vidékfejlesztési prioritások

- tudásátadás és innováció
- a versenyképesség fokozása, a mezőgazdasági üzemek életképességének javítása és fenntartható erdőgazdálkodás;
- az élelmiszerlánc szervezése, mezőgazdasági termékek feldolgozása és kockázatkezelés;
- ökoszisztémák megőrzése;
- az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, klímavédelem;
- a társadalmi befogadás előmozdítása, vidéki térségek fejlesztése.

Átfogó célkitűzések: klíma, környezet, innováció

Főbb változások

- ÚMVP tengelyei megszűnnek, helyettük prioritások és fókusztérületek vannak
- Egy intézkedés lista – kombinálható intézkedésekkel
- Tematikus alprogramok: fiatal gazdák, rövid ellátási láncok
- Európai Innovációs Partnerségi (EIP) Hálózat – agrár-innovációs csoportok támogatása (működés és kapcsolódó projektek)
- Kockázatkezelési intézkedések átkerülnek a vidékfejlesztési pillérbe
- Kollektív beruházások lehetősége (konzorcium)
- Pénzügyi eszközök: kedvezményes hitelkonstrukciók (hitelalap), kamattámogatás

A magyar VP legfontosabb célkitűzései, prioritásai

Fókuszált fejlesztési célok:

- Vidéki munkahelyek megőrzése, fejlesztése = munkaigényes ágazatok;
- Kisebb gazdaságok differenciált segítése;
- Versenyképesség, termelési és jövedelembiztonság;
- Erőforrás-hatékonyság és környezetkímélő gazdálkodás;
- Korszerű tudásbővítés, tudástranszfer és innováció;
- Területi kiegyenlítés és fókuszálás;
- Vidéki települések erőforrás-hatékony működése (helyi alapanyagok, szolgáltatások, megújuló erőforrások és együttműködések)

+ 2 tematikus alprogram: Rövid Ellátási Lánc (REL) és Fiatal Gazda (FIG)

Fiatal Gazda (FIG) Tematikus Alprogram

Cél: Fiatal és képzett mezőgazdasági szakemberek számára lehetőség biztosítása új mezőgazdasági vállalkozás létrehozására.

Keretösszeg: 122 millió euró.

Jogosultsági feltételek:

- a pályázat benyújtásakor 40 évesnél nem idősebb természetes személy;
- első alkalommal kezd a gazdálkodásba;
- legalább 6000, de legfeljebb 25 000 STÉ értékű termelési potenciállal kizárólagosan rendelkezik (pl. termőföld esetében földhasználati bejelentés);
- a pályázat benyújtásától számított 6 hónapnál nem régebben mezőgazdasági egyéni vállalkozói regisztrációt kezdeményezett az illetékes hatóságnál;
- gazdasági tevékenysége fejlesztésére megalapozott, fenntartható üzleti tervet nyújt be;
- elismert mezőgazdasági jellegű szakismerettel rendelkezik.

Kiválasztásnál előnyt élveznek azok a pályázók, akik magasabb hozzáadott értékű gazdálkodási tevékenységet vagy gazdálkodási módot (különösen állattenyésztés, kertészet, ökológiai gazdálkodás) vállalnak, valamint a női pályázók.

Támogatás mértéke: legfeljebb 40.000 eurónak megfelelő forint összeg,
két részletben 75% + legkorábban 36 hónap elteltével, 25%

Felhasználása: az üzleti terv megvalósításával szorosan összefüggő költségek, kivéve személygépjármű vásárlása

Fiatal gazdák beruházás támogatási kedvezményei

Mezőgazdasági beruházási támogatások esetén (pl. kertészet, állattenyésztés, öntözésfejlesztés) külön 130 millió eurós forráskeret fiatal gazdák számára.

Az a pályázó, aki a benyújtás időpontjában:

- 41. életévét még nem töltötte be,
- nem régebben, mint öt éve gazdálkodik,

az a tervezetten 50%-os alaptámogatási intenzitás mellett +10% többlettámogatási intenzitásban részesül, függetlenül az előző vagy mostani időszak FIG induló támogatás elnyerésétől.

Tervezetten lehet mikrohittel kombinálva vagy “hozott hitelhez” kamattámogatás egybeszámítása is (kivéve a FIG induló támogatást).

Támogatások agrárgazdálkodóknak

Beruházások (6000 STÉ fölötti gazdaságméret és bevétel):

- **Vízgazdálkodási célú beruházások:** vízkár-elhárítás, víz-visszatartás, melioráció, öntözés hatékonyságának javítása, öntözésfejlesztés ÚJ!

Támogatási mértékek: 15-50% (kollektív: +10%)

Nagyságrend: max. 300 MFt / projekt (kollektív. min. 50 MFt-tól)

- **Állattenyésztés:** technológiafejlesztés, erőforrás-hatékonyságot javító ber., trágyatárolás – közös is (az átmeneti mentesség VÉGLEGE LEJÁR!),

Támogatási mértékek: 15-50% (kollektív: +10%)

Nagyságrend: max. 500 MFt / projekt (kollektív. min. 50 MFt-tól)

- **Kertészet:** technológiafejlesztés, erőforrás-hatékonyságot javító beruházás, termék-feldolgozás

Támogatási mértékek: 15-50% (kollektív: max. 60%)

Nagyságrend: max. 500 MFt / projekt (kollektív. min. 50 MFt-tól)

- **Kis méretű gabonatórolók létesítése és szárítók korszerűsítése**

Támogatási mértékek: 35-45% (kollektív: +10%)

Nagyságrend: max. 500 MFt/ projekt (kollektív. min. 50 MFt-tól)

- **Kockázat-megelőző beruházások** (jégháló, talajgenerátor, stb.) ÚJ

Támogatási mértékek: 50 - 80% (kollektív: 60-80%)

Nagyságrend: max. 500 MFt/ projekt (kollektív. min. 50 MFt-tól)

- **Agrár-innovációs csoport közös projekt beruházásai** (pilote) ÚJ

Nagyságrend: max. 300 - 500 MFt/ projekt (min. 5-15+ termelő tag)

+ ÚJ! Kis gazdálkodók számára (3000-6000 STÉ között): átalány fejlesztési támogatás

5 éves FEJLŐDŐ üzleti terv megvalósítására, legalább két részletben

(összesen:15 000 EURO/5év)

VP források, %

■ Beruházás tárgyi eszközökbe

■ AKG + öko. gazd.

■ Mg-i üzemek fejlesztése

■ Alapvető szolg. és falumegújítás

■ Natura 2000 + TEHÉT

■ Erdőterületek beruházás

■ Helyi fejlesztés CLLD

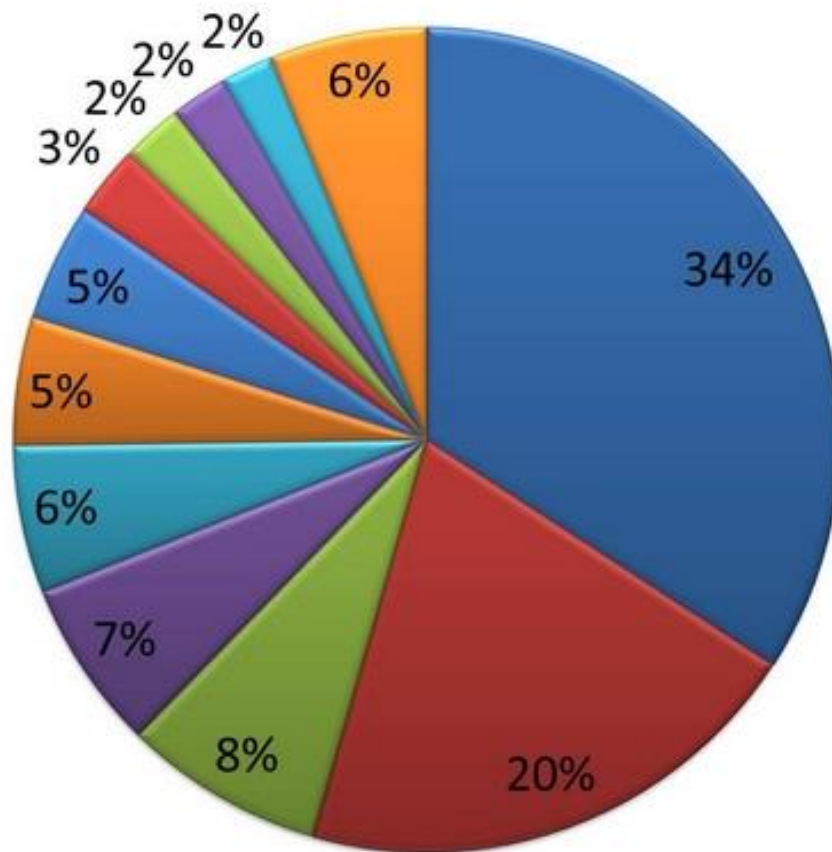
■ Állatjólét

■ TS

■ Kockázatkezelés

■ Termelői csoportok

■ Egyéb: tudás transzfer; erdő-környvéd.; együttműködés alapú fejl.; szaktanácsadás; minőségi rendszerek; mg-i termelői potenciál

Újdonság a Vidékfejlesztési Programban

- Pénzügyi eszköz alkalmazása

- A Közös Stratégiai Keretről szóló 1303/201 EU rendelet 37-46. cikke alapján az EMVA-ban is van lehetőség ún. pénzügyi eszközök bevezetésére
- Célcsoport beazonosítás: **mikro- és kisméretű agrárvállalkozások, amelyek jelenleg kizsorzódnak a banki beruházás-finanszírozási körből:**
 - állattenyésztés, kertészet, élelmiszeripar
 - fiatal gazdálkodók
 - öntözésfejlesztési beruházások
- **Hitel alap kerül felállításra 100%-ban EMVA forrás + hazai társfinanszírozásban, amelynek tervezett keretösszege 19 mrd Ft**
- Tervezett paraméterek: kedvezményes kamatozású, kisösszegű (legfeljebb 50 millió forint), hosszú lejáratú, alapvetően beruházási hitel (30% mehet forgófinanszírozásra).
- **A Pénzügyi eszköz közvetítői rendszeren keresztül jut el a kedvezményezettekhez, a kockázatvállaló a hitelalap (nem refinanszírozásos konstrukció)**

Az első pályázatok

A Kormány 1721/2015. (X. 6.) Korm. Határozata a Vidékfejlesztési Program 2015. évre szóló éves fejlesztési keretének megállapításáról

2015 31 pályázat 750 Mrd Ft
2016 végéig minden jogcímet kiírnak

Standard Termelési Érték (STÉ)

- A mezőgazdasági ágazatok kibocsátását fejezi ki hektárra, vagy számosállatra vetítve. A mutatót a bruttó termelési érték (értékesítési árbevétel, aktivált saját teljesítmény, egyéb bevételek) és a közvetlen támogatások (továbbá az általános forgalmi adó és termékadó)különbségeként kalkulálják. A tevékenységi irány meghatározásánál figyelembe veszik az egyéb jövedelemtermelő tevékenység értékét is. Az üzemméretet a mutató közvetlenül euróban fejezi ki
- A következő táblázat a 6000 € STÉ-nek megfelelő gazdaságméretekre hoz példákat (átváltási arány: 275,25 €/Ft).

Szántóföldi növények	STÉ / ha (eFt)	Min. mennyiség (ha)	Gyümölcs- és szőlőültetvény	STÉ / ha (eFt)	Min. mennyiség (ha)
őszi búza	179,5	9,2	alma	752,6	2,2
őszi árpa	148,4	11,1	meggy	752,6	2,2
szemes kukorica	240,7	6,9	dió	495,7	3,3
napraforgó	213,9	7,7	szilva	752,6	2,2
őszi káp.repce	232,1	7,1	cseresznye	752,6	2,2
cukorrépa	533,3	3,1	csemege szőlő	898,7	1,8
szója	206,6	8,0	borszőlő minőségi bornak	471,8	3,5
burgonya	1268,6	1,3	borszőlő tájbornak	407,3	4,1

Haszonállatok	STÉ / db (eFt)	Min. mennyi- ség (db)	Zöldségfélék	STÉ / ha (eFt)	Min. meny- nyiség (ha)
hízóbika (> 2 éves)	101,7	16,2	Szabadföldi földi eper	1 224,6	1,3
tejelő tehén	545,2	3,0	Fűtött fóliás földi eper	13 974,3	0,1
anyajuh	18,7	88,5	Szabadföldi paradicsom	1 224,6	1,3
anyakoca	144,2	11,5	Fűtött fóliás/növényházi paradi- csom	13 974,3	0,1
hízósertés	62,7	26,3	Szabadföldi fejes káposzta, karfiol	1 224,6	1,3
broiler	3,4	483,9	Fűtött fóliás étkezési paprika	13 974,3	0,1
tojótyúk	5,2	316,6	Fűtött fóliás fűszerpaprika	13 974,3	0,1

Állattenyésztési ágazat fejlesztése

- Összkeret: kb. 72 milliárd Ft (+FIG keret)
- Támogatás célja:
 - „A” célterület –Építéssel járó technológia kialakítása (pl. istálló, fejőház) illetve kapcsolódó eszközök, gépek
 - „B” célterület –Energiahatékonyságot javító fejlesztések (pl. hőtechnika, napelem)
 - „C” célterület –Trágyakezelés, komposztálás, trágya elhelyezés, -kijuttatás
 - „D” célterület –Fiatal termelők beruházásai
- Kedvezményezettek: Mezőgazdasági termelő, vagy termelők csoportja (a pályázat benyújtását megelőző lezárt üzleti évben STÉ módszertan alapján mezőgazdasági tevékenységből származó legalább 6000 euró minimális üzemmérettel rendelkezik)
- Támogatás: max. 1 600 000 €, kb. 480 millió Ft, 50% (+10% ha kollektív)

Kisméretű terménytárolók, szárítók

- Összesen: kb. 19 milliárd Ft
- Támogatás célja:
 - „A” célterület –Terménytároló építés, korszerűsítés, szárítók beszerzése
 - „B” célterület –Terményszárítók és tisztítók energiahatékonyság jav., megújuló e.
 - „C” célterület –Fiatal termelők beruházásai
- Kedvezményezettek: Mezőgazdasági termelő vagy termelők csoportja (legalább 6000 euró STÉ)
- Támogatás: max. 330 000 €, kb. 99 millió Ft, 50% (+10% ha kollektív)
- Felhívások legkorábbi megjelenése:
- 2015. év vége

Kertészeti ágazat fejlesztése

- Összkeret: kb. 69,6 milliárd Ft (+FIG keret)
- Támogatás célja:
 - „A” célterület –Építéssel járó technológia kialakítása (pl. fóliasátor, hűtőház, manipuláló), kapcsolódó eszközök, gépek illetve ültetvénytelepítés és -korszerűsítés
 - „B” célterület –Energiahatékonyságot javító fejlesztések (pl. geotermikus)
 - „C” célterület –Fiatal termelők beruházásai
- Kedvezményezettek: Mezőgazdasági termelő vagy termelők csoportja (legalább 6000 euró STÉ)
- Támogatás: max. 1 600 000 €, kb. 480 millió Ft, 50% (+10% ha kollektív)

Agrár környezetgazdálkodás

- 158,7 Mrd Ft
- Irányító hatóság Miniszterelnökség VP-ből
- Kérelmek elektronikus úton - november 7. és december 7. között
- Többlétfelvétel, bevételekiesések ellentételezésére szolgál.
- 2016. január 1. és 2020. december 31.
- Az AKG-től elválik az Ökogazdálkodás - külön alintézkedés
- A területalapon nyújtott támogatások - MVH elektronikus felületén
- A támogatások odaítélésére támogatói okirat kibocsátásával kerül sor.
- A támogatás intenzitása gyep, ültetvény és nádas földhasználat esetében 100%.
- Szántó esetén:

1-300 ha –ig	100%
301-1200 ha-ig	85%
1200 ha felett	50%
- Alapcsomag + választható előírások

7. Kilátások

Magyar agrárpolitika távlatban

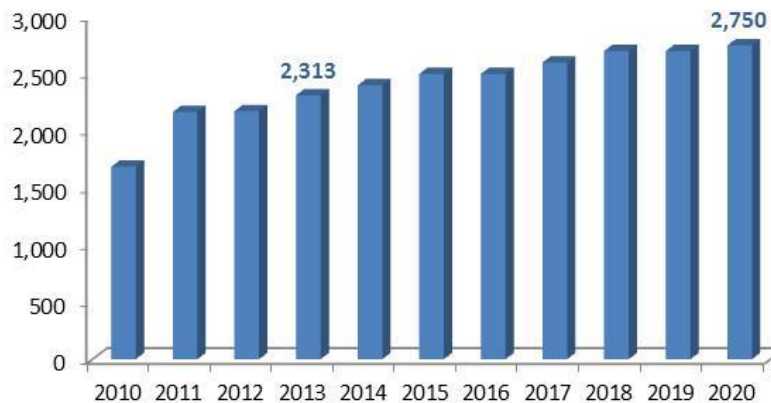
Kiemelt célok: A kis- és közepes gazdaságok helyzetének javítása, a munka intenzív ágazatok fejlesztése és a hozzáadott érték növelése a foglalkoztatási képesség növelése érdekében.

Főbb feladatok:

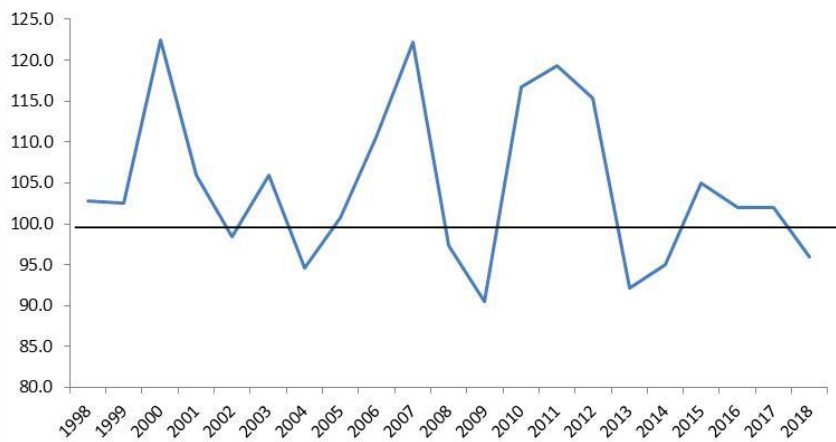
- A mezőgazdasági termelés feltételeinek biztosítása,
- a birtok- és tulajdonviszonyok rendezése,
- a mezőgazdaság és élelmiszergazdaság versenyképességének növelése,
- a külső piacok megszerzésének és megtartásának elősegítése,
- a belső piac rendezettségének megteremtése,
- kiegyensúlyozott támogatáspolitikai biztosítása,
- munkaigényes ágazatok kiemelt kezelése, hozzá adott érték növelése.

Középtávú előrejelzések I.

Mezőgazdasági kibocsátás, folyó áron milliárd Ft

Mezőgazdasági termelői árak indexe, előző év = 100%

A mezőgazdasági kibocsátás szerkezete, %

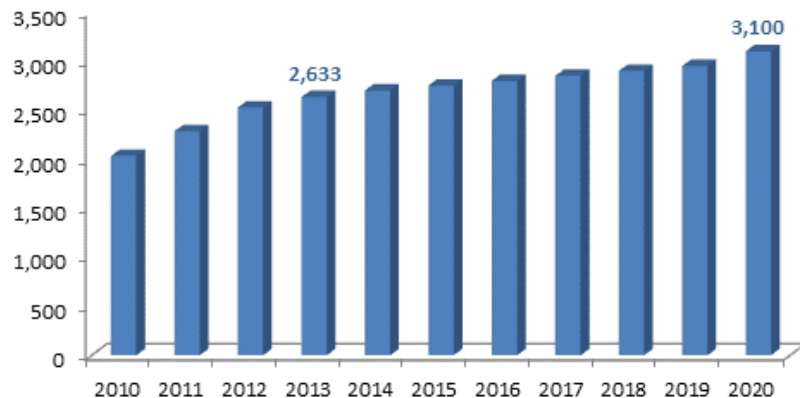
	1998	2004	2013	2020
Gabonafélék (vetőmaggal)	17	27	29	27
Ipari növények	7	10	11	9
Kertészeti termékek	11	9	8	12
Növénytermesztési és kertészeti termékek	48	58	59	53
Állatok	29	22	23	26
Állati termékek	15	11	11	14
Élő állatok és állati termékek	43	33	34	40
Mezőgazdasági termékek összesen	91	91	93	93
Mezőgazdasági szolgáltatások	5	6	5	5
Nem elkülöníthető nem mezőgazdasági másodlagos tevékenységek	4	3	2	2
Mezőgazdasági kibocsátás összesen	100	100	100	100

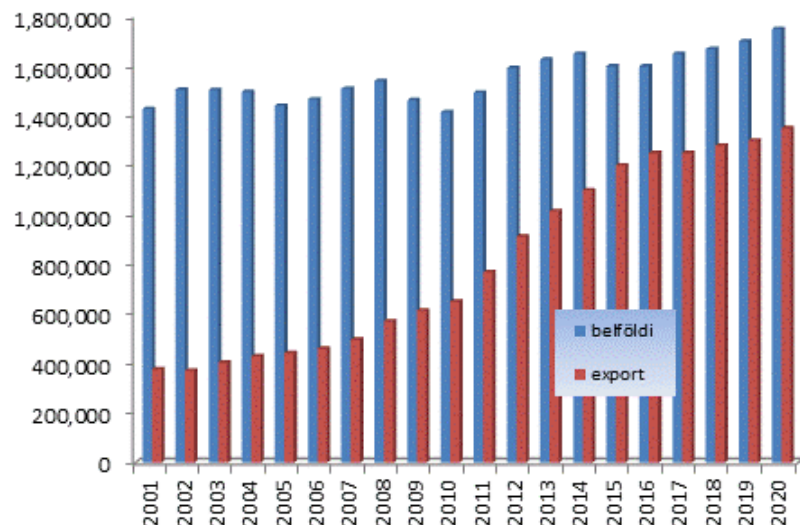
Középtávú előrejelzések II.

Az élelmiszeripar termelési értéke, folyó áron milliárd Ft

- **+18%**
- **Alapja a mezőgazdasági termelés növekedése (19%)**
- **és az export bővülése.**

- **Továbbra is az export a növekedés hajtóereje;**
- **Aránya az árbevételben meghaladja a 40 százalékot**

Forrás: KSH 2014-től Takarékbank Agrár Központ előrejelzés

Középtávú előrejelzések III.

- Növekvő önellátás 120%-ról 150%-ra (export bővülés);
- Élelmiszerek belföldi forgalmazásának 20%-os növekedése;
- A legfontosabb élelmiszerekből a közvetlen értékesítés 25%-os növekedése (REL);
- Korszerű tudással rendelkező munkaerő biztosítása minden szintre;
- Vezetői, munkavállalói szemlélet, ismeret fejlesztése;
- Egyenrangú pozíció biztosítása az élelmiszerláncban;
- Termékpálya stratégiák kidolgozása;
- Horizontális és vertikális együttműködés erősítése (NEM CSAK KORMÁNYZATI FELADAT);
- Jövedelem aránytalanságok csökkentése a lánc mentén;
- Javuló finanszírozási környezet;
- Növekvő fogyasztói elkötelezettség.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

Fórián Zoltán
vezető agrárszakértő
Takarék Agrár Központ
forian.zoltan@tbank.hu